

Konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar i Aftonbladet

---

Gašljević, Margareta

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:617695>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Margareta Gašljević

Konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar i Aftonbladet

Masteruppsats

Handledare:

Goranka Antunović, fil.dr

Marina Grubišić, fil.dr

Zagreb, april 2021

Innehåll

I. Inledning.....	1
II. Definition av metafor.....	2
II.1. Metafor enligt Aristoteles.....	2
II.2. Richards om metafor.....	3
II.3. Metafor inom kognitiv lingvistik.....	4
III. Politisk diskurs.....	7
IV. Metod och analys.....	8
IV.1. Material.....	8
IV.2. Metoder.....	9
IV.2.1. MIP metoden.....	9
IV.2.2. MPI metoden.....	14
A. Metaforfrekvens - MF.....	15
B. Metaforintensitet - MI.....	16
C. Metaforinnehåll - MC.....	17
C.1. Populära metaforer.....	17
C.2. Naturliga metaforer.....	18
C.3. Politiska, intellektuella och tekniska metaforer.....	18
C.4. Katastrof- och våld metaforer.....	18
C.5. Sport, spel och drama metaforer.....	19
C.6. Kropps-, sjukdoms-, medicin- och dödsmetaforer.....	19
V. Resultat.....	21
V.1. Resultat för metaforfrekvens.....	21
V.2. Resultat för metaforintensitet.....	24
V.3. Resultat för metaforinnehåll.....	27
V.4. MPI-resultat.....	31
VI. Diskussion.....	35

VII. Slutsats	38
Litteratur	40
Källor	41
Bilaga 1 – Lista över de analyserade texterna.....	42
Bilaga 2 – Texterna använda som exempel på metoderna MPI och MIP	44

I. Inledning

Syftet med denna masteruppsats är att undersöka vilka konceptuella metaforer är mest sannolika att finnas i tidningsartiklar, särskilt i artiklar med politiskt innehåll. För det första beskriver jag teorier om metaforen och deras utveckling genom åren fram till konceptuella metaforer inom kognitiv lingvistik. Jag börjar med Aristoteles definition som har haft ett stort inflytande på både filosofi och olika vetenskaper inklusive lingvistik. Jag nämner också Richards som var den första som flyttade metafor från den klassiska definitionen till mer kognitiva aspekter, medan George Lakoff och Mark Johnson definierade metafor inom kognitiv lingvistik. Vidare försöker jag förklara vad politisk diskurs är. I den delen av min masteruppsats förklarar jag vem och vad som kan vara författare i politisk diskurs samt vilka som är målgrupper för den typen av diskurs.

Efter det beskriver jag två metoder för metaforanalys. Dessa två metoder är MIP och MPI. MIP är *Metaphor Inditification Procedure* som ger riktlinjer för att känna igen metaforer i talat och skriftligt språk. MIP metoden syftar till att bestämma förhållandet mellan en viss lexikalisk enhet i diskursen och erkänna dess användning i ett visst sammanhang som eventuellt metaforiskt. Gruppen Pragglejaz startade MIP-metoden och utarbetade en detaljerad metod för att identifiera metaforer. Deras mål är "to provide metaphor scholars with a tool that may be flexibly applied to many research contexts" (Pragglejaz Group, 2007: 1). Den andra metoden är MPI eller *Metaphor Power Index* som möjliggör kvantifiering av känslomässig kraft i politisk diskurs. MPI är en kvantitativ metod från sociala och politiska vetenskaper som detaljerades av Christ'l de Landtsheer (2009). Metoden är lämplig för att undersöka effekterna av metafor i processen av den allmänna åsiktsbildningen av politiska ledare. Denna metod klassificerar alla metaforer i en viss text eller korpus enligt särskilda källdomäner som kan rikta åsikter och uppfattning på vissa sätt.

Därefter presenterar jag min korpusstudie. Hela korpusen kommer från svenska tidningen *Aftonbladet* publicerad mellan den 25/3 och den 31/3/2019. För att hitta konceptuella metaforer i korpusen följde jag MPI- och MIP-metoden, vilka jag ska förklara mer detaljerat senare i masteruppsatsen. Jag har försökt visa hur dessa metoder fungerar i praktiken i analysen av min korpus. Jag visar också några exempel och kommenterar vissa svårigheter som jag har upptäckt under denna process. Slutligen visar jag mina analysresultat stegvis.

II. Definition av metafor

I den här delen kommer jag att visa olika metafordefinitioner och hur har definitioner förändrats genom tiden. Jag kommer också att visa skillnaden mellan definitionerna av metafor och konceptuell metafor. Först kommer jag att nämna Aristoteles och hans metafor teori som haft ett stort inflytande på litteratur. Efter det hoppar jag till 1900-talet när Richards introducerade en ny definition och metafor teori som för första gången hade en kognitiv sida. Efter honom nämner jag Lakoff och Johnsson och deras metafor teori inom kognitiv lingvistik. Jag kommer också att nämna grundläggande principer för kognitiva metaforer och beskriva de aktuella käll- och måldomän.

II.1. Metafor enligt Aristoteles

När man talar om begreppet *metafor*, refererar man till den vanligaste uppfattningen, dvs. *metafor* i sin klassiska och grundläggande definition. I denna definition är metafor en poetisk stilfigur av en överförd betydelse, där betydelsen av ett ord avser betydelse av det andra ordet. Denna klassiska definition har sitt ursprung i filosofi och första försöket att definiera begreppet *metafor* registrerades under 400-talet f.Kr. i arbete av den grekiska filosofen Aristoteles. Aristoteles definierar metafor som överföring av ords betydelse “from genus to species, or from species to genus, or from species to species, or on grounds of analogy” (Aristotle, 1920: 25). Han ger ett exempel på betydelseöverföring från genus till ordklass i meningen ”Här står mitt fartyg”, där denna mening har den verkliga betydelsen av ”Här är mitt förankrade fartyg” (Aristotle, 1920: 25). Han ansåg metafor att vara karakteristisk för ett ovanligt och utsmyckat tal i poesi och som ett elegant ornament i litteratur. När det gäller retorik, använde man metafor som ett övertalningsmedel och för att övertyga åhörarna. Aristoteles betraktade metafor som en skev form av språkanvändning eftersom metafor innebär att man överför betydelse av ett visst ord till ett annat ord. Denna överförda betydelse tillhör inte ursprungligen till det andra ordet. I sitt andra arbete *Retorik* förklarar Aristoteles grunden på vilken man skapar metafor, dvs. att metafor byggs på grund av likheter mellan två föremål: ”Metaphors must be drawn [...] from things that are related to the original thing, and yet not obviously so related - just as in philosophy also an acute mind will perceive resemblances even in things far apart.” (Aristotle, 2015: 87). Med våra egna ord kan vi säga att en man tigger eller att en man ber, för att både att tigga och att be är synonyma för att fråga för hjälp. Aristoteles trodde också att metafor konsten inte kan läras eftersom metafor ”implies an intuitive perception of the similarity in dissimilars” (Aristotle, 1920: 27), vilket innebär att förmåga att skapa metafor finns i större eller mindre utsträckning

hos varje individ från deras födelse. Denna större eller mindre utsträckning av intuition innebär att bara intelligenta människor kan behärska metaforenskonst. Trots att Aristoteles ansåg att metafor visas endast på ord nivå är det uppenbart att han också uppfattade behärskan av metafor som en individs kognitiva förmåga. Detta är i linje med vad som senare började engagera lingvister inom kognitiv lingvistik. Det är just Aristoteles traditionella metafordefinition som har påbörjat forskning om metafor som ett språkligt jämförelsesverktyg.

II.2. Richards om metafor

I början av 1900-talet kom omsvängning i teoretisk diskussion och definition av metafor. Metaforer började betraktas som en metod för mänsklig uppfattning och organisation av världsbilden samt integrerad mänsklig tankemetod. Den engelske litteraturkritikern och retorikern Ivor Armstrong Richards (1965) föreslog en ny definition av metafor som definierade den som en jämförelse av två tankar samt överföring av ordets ursprungliga betydelse till den nya. Till exempel har ”ben” i uttrycket *en hästs ben* en bokstavlig betydelse (Richards, 1965: 117). En hästs ben hjälper hästen att gå och galoppa samt att det hjälper hästen att stå. ”Ben” i uttrycket *bordets ben* har en metaforisk betydelse som baseras på likheter mellan *hästens ben* och *bordets ben*. De hjälper både hästen och bordet att stå och det finns vanligtvis fyra av dem. Ytterligare kritiserar Richards Aristoteles metafordefinition. Han håller inte med Aristoteles idé om att metafor är kunskap som ägs endast av intelligenta människor, utan att metafor är ett integrerat sätt att förstå och tala hos varje person. Richards påstår att man lär sig om metafor och dess användning genom kultur, språk och kommunikation med andra människor. Han håller inte med Aristoteles påstående att metafor är en avvikande form av vardagligt språk, dvs. ett utsmyckat sätt att tala. Richards säger att metafor faktiskt är en integrerad del av människors vardagliga språk: ”And that brings up the [...] worst assumption - that metaphor is something special and exceptional in the use of language, a deviation from its normal mode of working, instead of the omnipresent principle of all its free action” (Richards, 1965: 90). Han anser att metafor är en allestädes närvarande språks- och tankeprincip. I sitt arbete reformerade Richards metafors definition som började uppfattas som integrerad metod för mänsklig uppfattning av världen och dess organisation. På detta sätt fick metafor den kognitiva sida som fjärmade sig från konstnärlig användning och närmade sig det vardagliga språket. Richards föreslår en ny definition av metafor som påstår att metafor är jämförelse mellan två saker: ”we have two thoughts of different things active together and supported by a single word, or phrase, whose meaning is a resultant of their

interaction” (Richards, 1965: 93), dvs. metafor är överföring från vanlig användning av ordets betydelse till ny användning av samma ord. Om vi till exempel talar om en människokropp är den del som är närmast marken dess fötter. Så det är förståeligt att den lägsta delen av berget vi kallar foten. Så foten som människokroppsdelen kan ändra sin grundläggande betydelse till "den lägsta delen" beroende på sammanhanget. Den klassiska teorin har funnit att metafor har begränsad användning, dvs. att metafor används endast på ords nivå, medan Richards säger att metafor i princip är ”a borrowing between and intercourse of thoughts, a transaction between contexts” (Richards, 1965: 94). Han introducerar två nya begrepp – *tenor* och *vehicle* (jfr. Richards, 1965: 30) som vi förknippar på grund av vår förra erfarenhet. Genom att överlappa dem får vi en ny idé, en ny metaforisk betydelse. Mer specifikt projiceras den lånade idéns (*vehicle*) egenskaper till den grundläggande idén (*tenor*) genom analogi eller likhet och denna projektion i sig beror på kunskap som delas av medlemmar i en viss kommunikationsgemenskap. Till exempel om två läkare i professionell medicinsk miljö nämner ”fot” använder de ordet i dess grundläggande betydelse - som en mänsklig kroppsdelen. Om två geologer talar om ”en fot” i professionell miljö använder de vanligtvis metaforiska betydelse - som bergets fot. Richards metaforsteori har lagt grunden som kommer att utvecklas vidare av kognitiv lingvistik och lingvister George Lakoff och Mark Johnson under 1980-talet.

II.3. Metafor inom kognitiv lingvistik

Ett av forskningsområdena inom kognitiv lingvistik är teorin om konceptuella metaforer. Samtidigt är denna teori ett område som ständigt förändras och utvecklas än i dag. Denna teori började med Lakoff och Johnson 1980. Metafor betraktades ursprungligen som ett poetiskt uttrycksmedel från Aristoteles fram till Richards. Efter honom visade George Lakoff och Mark Johnson i *Metaphors We Live By* (1980) att metafor spelar en mycket viktig roll i världens konceptualisering. Författarna definierade metafor som en form av mänskligt tänkande som hjälper oss att kategorisera världen runt oss, dvs. världens kunskap som uppstår i det dagliga livet, språket, tänkandet och handlingen som är mestadels abstrakta: ”Our concepts structure what we perceive, how we get around in the world, and how we relate to other people. Our conceptual system thus plays a central role in defining our everyday realities. If we are right in suggesting that our conceptual system is largely metaphorical, then the way we think, what we experience, and what we do every day is very much a matter of metaphor” (Lakoff och Johnson, 1980: 4). Det sättet på vilket vi upplever omvärlden, hur vi tänker och vad vi gör i vardagen är baserat på metafor, men vi är vanligtvis inte medvetna om

det. De flesta av våra dagliga aktiviteter gör man med en dos automatisering (jfr. Lakoff och Johnson, 1980: 4). Till exempel om en person använder satsen "Jag har aldrig vunnit ett argument med honom" eller "Jag förstörde hans argument" är de troligtvis inte medvetna om att de använde språkuttryck för konceptuell metafor DISKUSSION ÄR KRIG (jfr. Lakoff och Johnson, 1980: 4). Vidare definierar författarna konceptuell metafor som en av de kognitiva processerna för att bygga betydelse baserad på koppling mellan två konceptuella domäner: källdomänen eller på engelska *source domain*, och måldomänen eller på engelska *target domain* (jfr. Lakoff och Johnson, 1980: 267). Lakoff och Johnson använder den universella formeln MÅLDOMÄN ÄR KÄLLEDOMÄN för att beskriva den metaforiska kopplingen mellan konceptuella domäner. Stanojević (2013) förklarar att det borde finnas en betydande skillnad mellan domäner så att kopplingen mellan dem kan kallas för konceptuell metafor: "källdomän och måldomän måste tillhöra de delar av vår erfarenhet som vi upplever helt olika¹" (Stanojević, 2013: 54). Med jämt och ständig användning av samma koppling mellan de två domänerna etableras konceptuella metaforer: "Så (ur språklig synpunkt) den etablerade konceptuella metaforen kan också ses som en klar paradigmatisks kunskap som vi omedvetet aktiverar för att uttala eller förstå ett visst språkligt uttryck²" (Stanojević, 2009: 343).

Konceptuellmetaforteorin förklaras ytterligare av Kövecses (2005) i boken *Metaphor in Culture*. Han säger att konceptuell metafor består av källdomänen, som är mer konkret och mer fysisk än måldomän, som är mer abstrakt. Genom överföring av ett begrepp från källdomän (t.ex. sport, djur, växter, osv.) till måldomän (t.ex. politik, ekonomi, idéer, känslor etc.) kan man förstå betydelse av konceptuell metafor. Till exempel i satsen "Kinas ekonomi galopperar framåt" förstår vi måldomänen (ekonomi) med hjälp av källdomänen (djur – galopperar). Kövecses (2005: 7) förklarar också att metafor realiseras i språket och i tankar men "but also in social–physical practice and reality". Konceptuella metaforer "grundar sig på mänskliga upplevelser. Till exempel, ser vi metaforiskt tillgivenhet som värme på grund av korrelation med våra barndomsupplevelser. Vi upplevde våra föräldrars kärleksfulla omfamning och den tröstande kroppsvärmen som medföljer. Detta ger oss den konceptuella metaforen TILLGIVENHET ÄR VÄRME." (Kövecses, 2005: 3). Kövecses (2005) säger att sådana

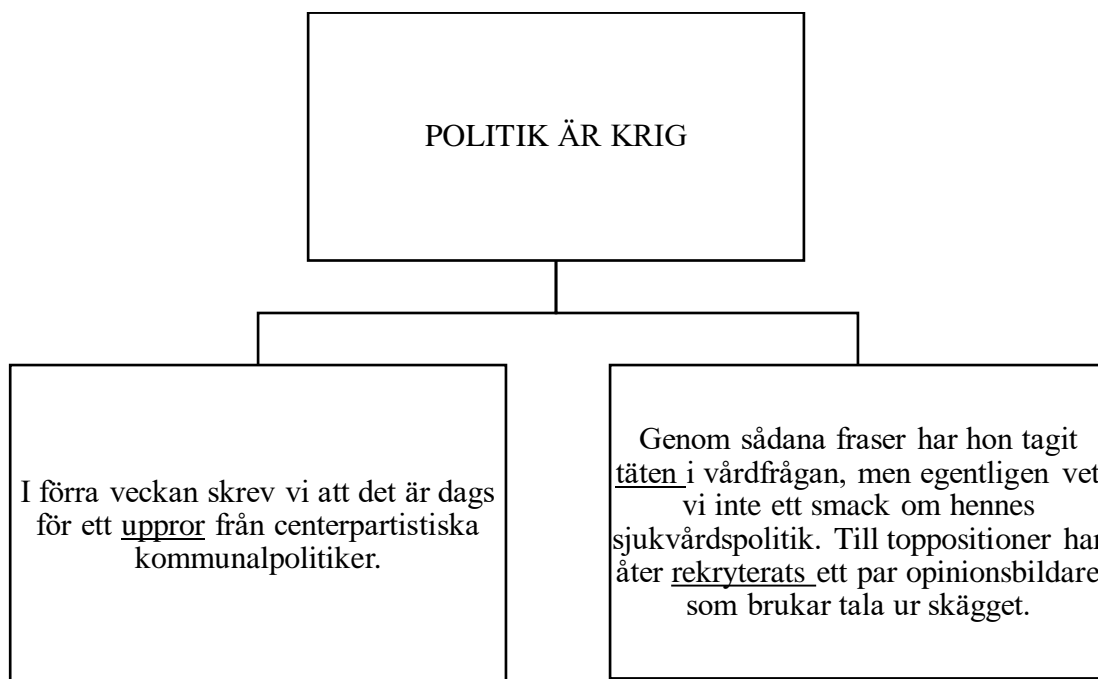
---

¹ "[...] izvorna i ciljna domena moraju pripadati dijelovima našega iskustva koje doživljavamo sasvim različito" (översättning till svenska M.G.)

² "[...] pa je tako (s lingvističkoga gledišta) konvencionalizirane konceptualne metafore moguće promatrati i kao gotova, paradigmatska znanja koja (nesvjesno) prizivamo da bismo izrekli/razumjeli neki jezični izraz" (översättning till svenska M.G.).

primära metaforer, som har grund i fysisk upplevelse, är universella och likadana i olika kulturer. Olika primära metaforer bygger tillsammans mer komplexa konceptuella metaforer som är mycket mindre sannolikt att vara universella. Till exempel, KÄRLEK ÄR EN RESA är komplex metafor som består av primära metaforer såsom SYFTEN ÄR DESTINATIONER (t.ex. *Hon har nått sitt mål*) (jfr. Kövecses, 2005: 160). Ständig användning av samma konceptuella domäners koppling leder till deras etablering och därmed kan konventionella konceptuella metaforer uppfattas som fullständig kunskap som vi omedvetet och automatiskt litar på när vi förstår något språkligt uttryck.

Det är också viktigt att skilja två dimensioner av metafor. Metafor i tanke (konceptuell metafor) och metafor i språk (lingvistisk metafor): ”linguistic metaphors are the reflection in language of the conceptual metaphors that structure our thought and help define our understanding of reality” (Nacey, 2013: 19). Lingvistiska metaforer består av ord i text eller tal och det kan finnas ett stort antal lingvistiska metaforer som tillhör en och samma konceptuella metafor (Figur 1.).

Figur 1. Olika lingvistiska metaforer som tillhör en och samma konceptuella metafor *POLITIK ÄR KRIG*.

III. Politisk diskurs

Förutom samhällets intresse för forskning om politisk diskurs, som är fokuserad på egenskaper av politiskt tänkande och handling, finns det ett lingvistiskt intresse riktat mot retorik och sättet hur politiker påverkar och kontrollerar åhörarnas åsikt. De tidigaste studierna av politisk diskurs finns i antikens Grekland och Rom, men de gjordes också under medeltiden när retorik tillhörde till *trivium*, dvs. tre kunskapsarter – retorik, grammatik och logik (jfr. Kirvalidze och Samnidze, 2016: 162).

Framför allt är det nödvändigt att definiera vad *politisk diskurs* är. För det första definierar Van Dijk (1997: 12) vem som är 'politiker' i politisk diskurs: "presidents and prime ministers and other members of government, parliament or political parties, both at the local, national and international levels". Förutom individer anses olika statliga lagstiftande, verkställande eller rättsliga institutioner också vara politiker i detta sammanhang. Den politiska diskursen inkluderar författare samt åhörare eller olika målgrupper (jfr. Van Dijk, 1997: 13).

Politisk diskurs kan också omfatta massmedia när det gäller rapporter vars ämne är politik, ekonomi, utrikes- och inrikesfrågor, handel, osv. För att vara mer specifikt: "political discourse can be defined as a language of mass media or other institutions that is generally used in social and political spheres of communication" (Kirvalidze och Samnidze, 2016: 164). Eftersom författarna till den politiska diskursen kan vara olika, kan vi säga att den politiska diskursen definieras i sammanhanget med "special events or practices of which the aims, goals or functions are maybe not exclusively but at least primarily political. This excludes the talk of politicians outside of political contexts, and includes the discourse of all other groups, institutions or citizens as soon as they participate in political events" (Van Dijk, 1997: 15). Det som utvidgar definitionen och den politiska diskursens sammanhang är faktumet att politisk diskurs inte bara handlar om tal utan också om det skrivna ordet. Feldman och De Landtsheer (jfr. 1988: 5) påpekar att man kan hitta den i bl.a. tidningar, på TV och radio (t.ex. massmöten, politiska debatter och broschyrer) och i det administrativa och rättsliga språket (t.ex. juridiska texter och politiska avtalsförhandlingar). Det specifika kännetecknet av den politiska diskursen är kontakt med åhörarna, vilken sker på två olika sätt, antingen direkt eller genom massmedia: "None of the other institutional types of discourse depends so much on mass media as the political one" (Kirvalidze och Samnidze, 2016: 168). Vi kan säga att politik har blivit beroende av media som kallas "mediatisering av politik" (jfr Strömbäck, 2008).

Metaforens roll i politiskt tal är att vara ett sätt av övertalning, vilken beskrivs av Aristoteles i antikens Grekland som en del av retoriken. Hypotesen att metaforer kan påverka åhörare har också erkänts sedan antiken (Quintilian, 1959). Men idéer om hur metaforer påverkar människor har ändrats sedan dess. Sedan 1980-talet och den kognitiva språkvetenskapens uppkomst har det varit allmänt erkänt att metaforer inte bara fungerar som språkliga ornament inom retorik, utan även som medel som kan förmedla konceptuellt innehåll (t.ex. Lakoff & Johnson, 1980). Dagens politiker använder metafor som metod för visualisering och förklaring av abstrakta begrepp som är obegripliga för vanliga åhörare, för att känneteckna sig själva och sina handlingsplaner, men också sina egna motståndare. Metaforen används som ett medel för övertalning och spridning av propaganda eller ideologi på grund av dess höga känslomässighet och uttrycksfullhet. Denna höga känslomässighet och uttrycksfullhet påverkar den sociala uppfattningen: "Metaphor is a highly effective rhetorical strategy for combining our understanding of familiar experiences in everyday life with deep-rooted cultural values that evoke powerful emotional responses" (Charteris-Black, 2005: XI).

IV. Metod och analys

IV.1. Material

Syftet med denna masteruppsats är att analysera och bättre förstå hur man använder konceptuella metaforer i politiska tidningsartiklar. Eftersom vi lever i en tid då nyheter konsumeras mest via internet har jag begränsat min analys till en sådan resurs, nämligen den socialdemokratiska nyhetsportalen Aftonbladet. Aftonbladet är en av de största svenska tidningarna och den har publicerats i Stockholm sedan 1830. Jag valde den här tidningen eftersom "den konsekvent har rankats som en av den mest besökta svenska webbplatsen"³. Tidningen finns både i tryck och online, dvs. den är tillgänglig för många människor. Eftersom analys av politisk diskurs är ett exceptionellt brett ämne, har jag begränsat korpusen till artiklar som handlar om statliga institutioners och politiska partiers arbete, inte bara i Sverige utan också i världen. Jag har samlat min korpus från artiklar publicerade under rubrikerna *nyheter*⁴ och *ledare*⁵. Jag har inte inkluderat alla artiklar utan bara dem som hade något slags politiskt innehåll.

---

³ <https://www.aftonbladet.se/omafonbladet/a/LOIQ4/om-aftonbladet> (30.6.2020)

⁴ <https://www.aftonbladet.se/>

⁵ <https://www.aftonbladet.se/ledare>

Att hitta källartiklar som skulle vara representativa och lämpliga var inte svårt eftersom många artiklar har politiskt innehåll. Så för att minska antalet artiklar, fokuserade jag på artiklar som nämner politiska figurer, lagstiftningsprocesser och regering. Jag har också valt att fokusera på politik eftersom uttalanden av eller om politiker, regering och liknande retorik ofta är metaforisk för att väcka starka känslor hos åhörare och övertyga dem att tro på den underliggande ideologin.

Från nyhetsportal Aftonbladet valde jag 22 artiklar som publicerades under perioden 25/3 – 31/3/2019. En lista över dem finns i slutet av denna mastersuppsats som bilaga. Jag har också inkluderat några artiklar i full längd för att hjälpa läsaren att förstå analysmetoderna som används i denna mastersuppsats. För att ta reda på om något ord används i metaforisk betydelse eller ej använde jag källor som listas i slutet under rubriken *Källor*.

IV.2. Metoder

Min metodologi baseras på välkända metoder för analys av konceptuella metaforer. För att analysera själva metaforer och deras förekomst i tidningsartiklar, använder jag två metoder: *Metaphor Identification Procedure (MIP)* och *Metaphor Power Index (MPI)*. Den första metoden gäller Pragglejaz metoden för att hitta metaforiskt använda ord. Den andra metoden används inom kognitiv lingvistik för att bestämma metaforisk grad av givna lexikala enheter i ett visst sammanhang.

IV.2.1. MIP metoden

Metaphor Identification Procedure är en metod vars huvudmål är att bestämma om en viss lexikalisk enhet i ett givet sammanhang är metaforiskt eller ej. Metoden utarbetades av en grupp lingvister under namnet Pragglejaz⁶, vars syfte var att presentera ett enkelt verktyg och metod som kunde användas i olika analyser (i text eller tal, i olika diskurser, osv). Det är viktigt att påpeka att det finns svårigheter med denna metod och att den är delvis subjektiv på grund av beslut som fattas av den person som analyserar en viss text. Beslut om huruvida

---

⁶ Pragglejaz gruppen bildades 2007. De ursprungliga medlemmarna i gruppen var Peter Crisp (Chinese University of Hong Kong), Raymond Gibbs (University of California, Santa Cruz), Alice Deignan (University of Leeds), Graham Low (University of York), Gerard Steen (Vrije University of Amsterdam), Lynne Cameron (University of Leeds / The Open University), Elena Semino (Lancaster University), Joe Grady (Cultural Logics), Alan Cienki (Emory University) och Zoltan Kovecses (Loránd Eötvös universitet). (Pragglejaz Group, 2007: 37)

vissa lexikaliska enheter är metaforiska eller ej är vanligtvis intuitiva, och intuitionen skiljer sig från forskaren till forskaren.

MIP metoden består av fyra steg (jfr. Pragglejaz Group: 2007: 3):

1. Först är det nödvändigt att läsa hela texten för att bekanta sig med textens innehåll.
2. Sedan identifierar man och separerar lexikaliska enheter i texten.
3. A. För varje lexikalisk enhet är det nödvändigt att identifiera betydelsen i sammanhanget.
B. För varje lexikalisk enhet är det nödvändigt att definiera den grundläggande betydelsen som vanligtvis är mer konkret, mer exakt, historiskt äldre och ofta har förhållande till kroppslig handling samt kan hittas i ordböcker
C. För varje lexikalisk enhet är det nödvändigt att jämföra kontextuell och grundläggande betydelse
4. Om den kontextuella och grundläggande betydelsen av en viss lexikalisk enhet skiljer sig, behöver man markera den som metafor

Med följande exempel kommer jag att visa hur jag använt den här metoden i min korpus för att hitta metaforiska enheter. Satsen som jag tittat på är *Polen behöver en ny regering som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU*⁷. I nästa steg har jag delat upp meningen och markerat lexikaliska med snedstreck:

Polen / behöver / en / ny / regering / som / respekterar / lagen / och / som / spelar / en / positiv / roll / i / EU.

Polen

- (a) Kontextuell betydelse: I detta sammanhang står *Polen* för polska medborgare som behöver sina myndigheter vara ärliga och respektera polska lagar.
- (b) Grundläggande betydelse: ett land i Centraleuropa med befolkning på cirka 40 miljoner och dess president, premiärminister och andra statliga myndigheter.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: Kontextuell betydelse kontrasterar med den grundläggande betydelsen i viss mån. Kontextuell betydelse av *Polen* innebär *polska medborgare*. I detta fall gäller den konceptuella metonymin eftersom två betydelser ligger inom *samma* domän. Enligt Lakoff och Johnson (1980) är metonymins roll

---

⁷ Ur *Polen ska tillbaka till ett demokratiskt Europa* av Grzegorz Schetyna

begränsad till referensnivån, till exempel: ”Han gillar att läsa Marquis de Sade”, dvs. ”Han gillar att läsa Marquis' skrifter.” (Lakoff och Johnsson, 2003: 35)

Används metaforiskt? Nej.

behöver

- (a) Kontextuell betydelse: polska medborgare har behov att ha myndigheter som ska respektera lagen.
- (b) Grundläggande betydelse: har behov att ha någon eller något.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: ord *behöva* används i denna kontext i sin grundläggande betydelse.

Används metaforiskt? Nej.

en

- (a) Kontextuell betydelse: *en* refereras till regeringen i framtid som inte är känd i denna tidpunkt.
- (b) Grundläggande betydelse: obestämd artikel, någon eller något som här antas vara okänt.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelserna är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

ny

- (a) Kontextuell betydelse: ordet *ny* refereras till regeringen som inte finns nu eller som skiljer sig från regeringen som fanns tidigare.
- (b) Grundläggande betydelse: adjektiv *ny* karakteriserar något eller någon som skiljer sig från det /den som finns nu, något eller någon som är önskvärd i framtiden.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelserna är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

regering

- (a) Kontextuell betydelse: polskt ledarskap som styr Polen, dvs. verkställande myndigheter som kommer att följa polsk lag.
- (b) Grundläggande betydelse: landets högsta styrande organ.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelserna är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

som

- (a) Kontextuell betydelse: introducerar en mer detaljerad förklaring av *regering*, dvs. vilka egenskaper den nya regeringen skulle ha.
- (b) Grundläggande betydelse: bindeord.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.
Används metaforiskt? Nej.

respekterar

- (a) Kontextuell betydelse: regeringen tar hänsyn till allmän rättsregel, dvs. den polska lagen i detta sammanhang.
- (b) Grundläggande betydelse: känna eller visa respekt för någon eller något, inte ifrågasätta.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.
Används metaforiskt? Nej.

lagen

- (a) Kontextuell betydelse: allmän rättsregel i Polen.
- (b) Grundläggande betydelse: samhällelig norm, allmängiltig regel.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.
Används metaforiskt? Nej.

och

- (a) Kontextuell betydelse: ordet *och* förbinder två delar av satsen, *och* har funktion av konjunktion.
- (b) Grundläggande betydelse: konjunktion för att bilda en sammansatt helhet med den föregående.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.
Används metaforiskt? Nej.

som

- (a) Kontextuell betydelse: introducerar en mer detaljerad förklaring av *regering*, dvs. vilka egenskaper en ny regering skulle ha.
- (b) Grundläggande betydelse: bindeord.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

spelar

- (a) Kontextuell betydelse: den polska regeringen spelar en viss roll liksom i teatern, på någon scen.
- (b) Grundläggande betydelse: delta i spel eller framföra musik.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: Den kontextuella betydelsen står i kontrast till den grundläggande betydelsen och kan förstås genom jämförelse med den. Vi förstår hur skådespelare i teater spelar en viss roll och hur denna domän, TEATER återspeglas i politisk domän. Vi förstår att den polska regeringen har en viss roll på EU *scenen*.

Används metaforiskt? Ja.

en

- (a) Kontextuell betydelse: *en* refereras till någon positiv *roll* som regeringen skulle ha i framtiden, för närvarande är det inte känt vad den positiva rollen är.
- (b) Grundläggande betydelse: obestämd artikel, någon eller något som här antas vara okänd, någon egenskap som är okänd för närvarande.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

positiv

- (a) Kontextuell betydelse: adjektiv *positiv* beskriver *rollen*, dvs. den polska regeringen måste ha gynnsam effekt och påverkan på andra EU-medlemmar.
- (b) Grundläggande betydelse: gynnsam, värdefull.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelsena är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

roll

- (a) Kontextuell betydelse: roll refereras till det förväntade sättet på vilket den polska regeringen skulle agera i EU.
- (b) Grundläggande betydelse: skådespelare eller sångare i pjäs, opera, osv.
- (c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: Den kontextuella betydelsen står i kontrast till den grundläggande betydelsen, och kan förstås genom jämförelse med den. Vi förstår hur skådespelare i teater spelar en viss roll och hur denna domän, TEATER

återspeglas i politisk domän. Vi förstår att polska medborgare förväntar sig att polska myndigheter kommer att vara en aktör i Europeiska unionen och ha ett positivt inflytande på alla medborgare.

Används metaforiskt? Ja.

i

(a) Kontextuell betydelse: Polen som helhet (myndigheter och dess medborgare) är en av medlemmarna i Europeiska unionen.

(b) Grundläggande betydelse: preposition som visar att någon eller något befinner sig inom vissa gränser i rum eller tid.

(c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelserna är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

EU

(a) Kontextuell betydelse: alla länder som befinner sig inom den europeiska politiska gemenskapen.

(b) Grundläggande betydelse: fördragsbunden union mellan de 28 europeiska länderna.

(c) Kontextuell betydelse mot grundläggande: de två betydelserna är likadana.

Används metaforiskt? Nej.

Sammanfattningsvis har jag kunnat dra slutsatsen att 2 ut av 16 lexikaliska enheter i denna sats används metaforiskt. Jag vill dock inte utesluta möjligheten att någon skulle kunna fatta andra beslut än jag gjort.

IV.2.2. MPI metoden

Enligt De Landtsheer (1998) är *Metaphor Power Index* en kvantitativ metod för analys av politisk diskurs i språk. Metodens huvudmål är att identifiera och känna igen metaforer och komma fram till deras klassificering. Metoden skapades som svar på forskarnas behov att visa ”hur metaforer framställer (politisk) betydelse” (De Landtsheer, 2009: 60) eftersom de trodde att metaforen upptar en av de viktigaste platserna i den politiska diskursen. De ville alltså ta reda på hur metaforer användes i politisk diskurs som ett kraftfullt verktyg för att förmedla politiska budskap till publik. MPI metoden består av tre olika variabler: metaforfrekvens (MF – *metaphor frequency*), metaforintensitet (MI – *metaphor intensity*) och metaforinnehåll (MC – *metaphor content*) (jfr. Musolff och Zinken, 2009: 65). Jag ska presentera varje variabel och deras formler med exemplet jag redan använt för MIP metoden (*Polen behöver en ny regering*

som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU) och dessutom tillämpa dem på en av artiklarna i min korpus (*Centertopp försöker smita från sitt ansvar*).

A. Metaforfrekvens – MF

Den första variabeln i MPI metoden är metaforfrekvens. Metaforer kan orsaka känslor i större eller mindre utsträckning. Med det faktum i åtanke använder författarna i den politiska diskursen ett större antal metaforer om de vill orsaka fler känslor hos åhörare/läsare (jfr. De Landtsheer, 2009: 65). Mer exakt, gäller det att beräkna metaforfrekvens genom att dela det totala antalet konceptuella metaforer (**f**) (inte det totala antalet enheter med metaforisk betydelse) med det totala antalet ord (**tw**) i artikeln (i en viss korpus). I slutändan multipliceras det erhållna resultatet med 100, dvs.:

$$MF = (f / tw) \times 100$$

I satsen *Polen behöver en ny regering som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU* finns det 16 ord totalt (**tw**) och 2 av de som har metaforisk betydelse som tillhör till konceptuell metafor POLITIK ÄR TEATER (**f**)⁸. I formeln ser detta ut så här:

$$\begin{aligned} MF &= (1 / 16) \times 100 \\ MF &= 0,0625 \times 100 \\ MF &= 6,25 \end{aligned}$$

I bilaga 2 finns hela artikeln (Text 2.1.) som jag använder som ett exempel på hur man beräknar metaforfrekvens i MPI metoden. Artikeln heter *Centertopp försöker smita från sitt ansvar* och jag räknade 480 ord (**tw**) i den och 29 konceptuella metaforer (**f**) som finns understrukna i texten i bilagan 2. Sedan tog jag formeln för metaforfrekvens och räknade MF:

$$\begin{aligned} MF &= (29 / 480) \times 100 \\ MF &= 0,0604 \times 100 \\ MF &= 6,04 \end{aligned}$$

---

⁸ I satsen *Polen behöver en ny regering som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU* är där 16 ord totalt och 2 av de som har metaforisk betydelse: *spelar* och *roll*

B. Metaforintensitet – MI

Den andra variabeln är metaforintensitet eller metafors originalitetspoäng (eng. *originality score*): “Metaphor theory states that innovative, creative, and original metaphors are more intense than dormant or dead metaphors” (De Landtsheer, 2009: 65). I objektivistisk metaforteorin är döda metaforer de som blivit konventionella i språk genom vanlig användning (jfr. Lakoff och Johnson, 2003: 212–213). Starka metaforer är de metaforer där ordets grundläggande betydelse kommer till åhörarnas sinne. Svaga metaforer är de metaforer där ordets grundläggande betydelse inte erkänns, dvs. där koppling mellan käll- och måldomänen inte är klar för åhörare. Svaga konceptuella metaforer har värdet 1 (**w** – eng. *weak metaphors*), måttliga eller normala metaforer får 2 (**n** – eng. *normal metaphors*), och kreativa, starka metaforer får 3 (**s** – eng. *strong metaphors*).

Efter att vi gett varje individuell metafor ett intensitets värde, räknar vi det totala intensitets värdet och summan delar vi med det totala antalet metaforer (**T**):

$$MI = (1w + 2n + 3s) / T$$

I satsen *Polen behöver en ny regering som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU* finns det 16 ord totalt och 2 av dem har metaforisk betydelse: *spelar* och *roll* som tillhör metaforen POLITIK ÄR TEATER (**T**). I detta språkliga uttryck är den grundläggande betydelsen klar så metaforen POLITIK ÄR TEATER har värdet 2 som normal metafor (**n**). I formeln för metaforsintensitet ser det ut så här:

$$\begin{aligned} MI &= (1 \times 0 + 2 \times 1 + 3 \times 0) / 1 \\ MI &= (0 + 2 + 0) / 1 \\ MI &= 2 / 1 \\ MI &= 2 \end{aligned}$$

I *Centertopp försöker smita från sitt ansvar* (Bilaga 2, Text 2.1.) bedömde jag att artikeln innehåller 14 svaga (**w**), 14 normala konceptuella metaforer (**n**) och 1 stark metafor (**s**). Dvs. 29 metaforer i total (**T**). I formeln ser det ut så här:

$$\begin{aligned} MI &= (1 \times 14 + 2 \times 14 + 3 \times 1) / 29 \\ MI &= (14 + 28 + 3) / 29 \\ MI &= 45 / 29 \\ MI &= 1,5517 \end{aligned}$$

C. Metaforinnehåll – MC

Den sista variabeln är grundad på innehåll, dvs. på olika semantiska och lexikala fält som har olika varierande styrkor i skala från 1 till 6, där 1 är det svagaste och 6 det starkaste värdet.

C.1. Populära metaforer

Populära metaforer (**p** – eng. *popular metaphors*) har värdet 1. De innehåller metaforer som hänvisar till vardagen som ”familjemetaforer och populära ordstäv, samt bilder av föremål, handlingar och människor som uppträder i vardagliga verkligheten.” (De Landtsheer, 2009: 66). Deras grundläggande funktion är att förklara abstrakta begrepp för åhörare som till exempel rumsliga-, rörelse-, riktning- och föremålmetaforer. Dessa metaforer är nära besläktade med verkligheten och den bokstavliga betydelsen av ordet, och betraktas ofta som döda metaforer eller improduktiva ord.

- a. *Men det går inte, eftersom Ådahl fått igenom sin linje i förhandlingarna med regeringen.* POLITIK ÄR ORIENTERING (Bilaga 2, Text 2.1.)
- b. *Till toppositioner har återrekryterats ett par opinionsbildare som brukar tala ur skägget.* UPPE ÄR BÄTTRE (Bilaga 2, Text 2.2.)
- c. *Om ett avtal får tummen upp förlängs tidsfristen till den 22 maj, så att nya lagar hinner klubbas.* POLITIK ÄR MÄNNISKOKROPP (Bilaga 2, Text 2.3.)
- d. *Partiets självklara toppkandidat Cecilia Wikström betraktades som en självklar tillgång.* UPPE ÄR BÄTTRE (Bilaga 2, Text 2.4.)
- e. *Spekulationsekonomens logik får styra i mark- och stadsutvecklingsfrågor.* POLITIK ÄR FORDON (Bilaga 2, Text 2.5.)

C.2. Naturliga metaforer

Naturliga metaforer (**n** – eng. *nature metaphors*) tillhör den andra kategorin och de har värdet 2. De “suggest conformation and natural order, even though they always contain the possibility of change (De Landtsheer, 2009: 67)”. Naturliga metaforer kan beskriva mänsklig kontroll över naturen eller oförmåga att kontrollera den, husdjur och vilda djur, växter, floder, hav osv.

- a. *För att ett parti som Liberalerna ska ha en plats i dagens politiska landskap behöver man en profil.* POLITIK ÄR NATUR (Bilaga 2, Text 2.4.)

C.3. Politiska, intellektuella och tekniska metaforer

Politiska metaforer (**po** – eng. *political metaphors*) förenklar vanligtvis några av de politiska processerna för att göra det klart för åhörare vad de handlar om. De är inte alltför känslomässiga och är därför i mitten av värdetsskala med värdet 3. Politiska metaforer hänvisar vanligtvis till politiker, statliga organ, ekonomi, osv.

- a. *Kanske ska vi ändå inte döma Ådahl för hårt. POLITIK ÄR EN RÄTTSLIG PROCESS (Bilaga 2, Text 2.1.)*
- b. *Gudmundson dömer ut offentlig vård helt och hållet och Ingerö menar, i en svåröverträffad mening om den i internationell jämförelse trots allt relativt välfungerande svenska vården, att "Det är nästan femtio år sedan Olof Palme socialiserade sjukvården, men det katastrofala utfallet förföljer oss än idag. POLITIK ÄR EN RÄTTSLIG PROCESS (Bilaga 2, Text 2.2.)*
- c. *Om ett avtal får tummen upp förlängs tidsfristen till den 22 maj, så att nya lagar hinner klubbas. POLITIK ÄR EN RÄTTSLIG PROCESS (Bilaga 2, Text 2.3.)*
- d. *I Liberalernas fall har det handlat om något slags grundmurat självförtroende och principfasthet. POLITIK ÄR BYGGNAD (Bilaga 2, Text 2.4.)*

C.4. Katastrof- och våld metaforer

Katastrofmetaforer (**d** – eng. *disaster metaphors*) utlöser en negativ känsla hos åhöraren eftersom de uttrycker "förtvivlan, depression eller aggression." (De Landtsheer, 2009: 68). Dessa metaforer hänvisar till olika katastrofer, våld, inklusive krig, statskupp, osv.

- a. *Det är deras fel om Arbetsförmedlingen slaktas. POLITIK ÄR VÅLD (Bilaga 2, Text 2.1.)*
- b. *Till toppositioner har åter rekryterats ett par opinionsbildare som brukar tala ur skägget. POLITIK ÄR KRIG (Bilaga 2, Text 2.2.)*
- c. *För att undvika att den linjen segrar så sägs det att vissa konservativa politiker som fortfarande är för en hård brexit kan tänka sig att sluta upp bakom premiärminister Theresa Mays medelväg. POLITIK ÄR KRIG (Bilaga 2, Text 2.3.)*
- d. *Så ska Malmö knäcka hemlösheten. POLITIK ÄR KAMP (Bilaga 2, Text 2.5.)*
- e. *Under 1990-talets kris avvecklades de statliga subventionerna till bostadsbyggandet, sociala bostadspolitiken rustades ned. POLITIK ÄR KRIG (Bilaga 2, Text 2.5.)*

C.5. Sport, spel och drama metaforer

Dessa metaforer (**sp** – eng. *sports metaphors*) utlöser stora känslor hos åhörarna och därför håller värdet 5. Sport, spel och drama metaforer utlöser känslor hos ett stort antal människor eftersom ”till exempel *att vinna* eller *förlora* kan vara väldigt känslomässiga aktiviteter.” (De Landtsheer, 2009: 68). Dessa metaforer innehåller referenser till sport, spel, teater, drama, religion osv.

- a. *Problemet är att slumpen och det parlamentariska läget placerat Ådahl i en helt annan roll. POLITIK ÄR TEATER (Bilaga 2, Text 2.1.)*
- b. *I riksdagsdebatterna lyckades den jovialiske Högglund med konststycket att vara motståndare till gräddfiler i världen, samtidigt som han motsatte sig varje försök att inskränka deras utbredning. POLITIK ÄR KONST (Bilaga 2, Text 2.2.)*
- c. *Är det något man lärt sig av cirkusen som är brexit så är det att brittiska politiker ständigt hittar nya sätt att uppträda handlingsförlamat för att göra kortsiktiga politiska vinster. POLITIK ÄR CIRKUS (Bilaga 2, Text 2.3.)*
- d. *Den där bilden av höga principer och omutlighet åkte liksom all världens väg. POLITIK ÄR KONST (Bilaga 2, Text 2.4.)*
- e. *Regeringar överger sin roll i bostadsförsörjningen och låter marknadskrafterna ta över. POLITIK ÄR TEATER (Bilaga 2, Text 2.5.)*

C.6. Kropps-, sjukdoms-, medicin- och dödsmetaforer

Vanligen är namnet för dessa metaforer medicinska metaforer (**m** – *medical metaphors*) och de har det högsta metaforinnehållsvärde (6) eftersom ”metaforer har mer känslomässig styrka om de är nära besläktade med kroppen, eftersom kroppslig gestaltning spelar en central roll i våra kognitiva processer.” (Musolff och Zinken, 2009: 48).

- a. *Är det något man lärt sig av cirkusen som är brexit så är det att brittiska politiker ständigt hittar nya sätt att uppträda handlingsförlamat för att göra kortsiktiga politiska vinster. POLITIK ÄR SJUKDOM (bilaga 2, text 2.3.)*

Alla 6 kategorierna ger metaforinnehållsvariabeln (MC). Ju högre dess värde, desto högre textens känslomässiga värde. Metaforinnehåll beräknas enligt följande formel (där **T** anger det totala antalet metaforer, **p** står för populära, **n** står för naturliga, **po** står för politiska, **d** står för katastrof, **sp** står för sport och **m** står för kroppmetaforer):

$$MC = (1p + 2n + 3po + 4d + 5sp + 6m) / T$$

I satsen *Polen behöver en ny regering som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU* har *spelar* och *roll* metaforisk betydelse. Detta språkliga uttryck av metafor POLITIK ÄR TEATER tillhör sport, spel och drama metaforer (**sp**) och har värdet 5. Det totala antalet metafor är 1 (**T**) så formeln ser ut så här:

$$MC = (1x0 + 2x0 + 3x0 + 4x0 + 5x1 + 6x0) / 1$$

$$MC = (0 + 0 + 0 + 0 + 5 + 0) / 1$$

$$MC = 5 / 1$$

$$MC = 5$$

I artikeln *Centertopp försöker smita från sitt ansvar* finns det 29 konceptuella metaforer (**T**). Som det syns i bilaga 2 (Text 2.1.) räknade jag 11 populära metaforer (**p**), 3 politiska metaforer (**po**), 10 katastrofmetaforer (**d**) och 5 sportmetaforer (**sp**). Formeln ser ut så här:

$$MC = (1x11 + 2x0 + 3x3 + 4x10 + 5x5 + 6x0) / 29$$

$$MC = (11 + 0 + 9 + 40 + 25 + 0) / 29$$

$$MC = 85 / 29$$

$$MC = 2,9310$$

$$MC = 2,93$$

I slutet beräknas MP index genom att multiplicera resultaten av de tre variablerna (metaforfrekvens, metaforintensitet, metaforinnehåll) enligt formeln:

$$MP = MF \times MI \times MC$$

I satsen *Polen behöver en ny regering som respekterar lagen och som spelar en positiv roll i EU* ser det ut så här:

$$MP = 6,25 \times 2 \times 5$$

$$MP = 62,5$$

Följande räkning visar MPI för artikeln *Centertopp försöker smita från sitt ansvar*:

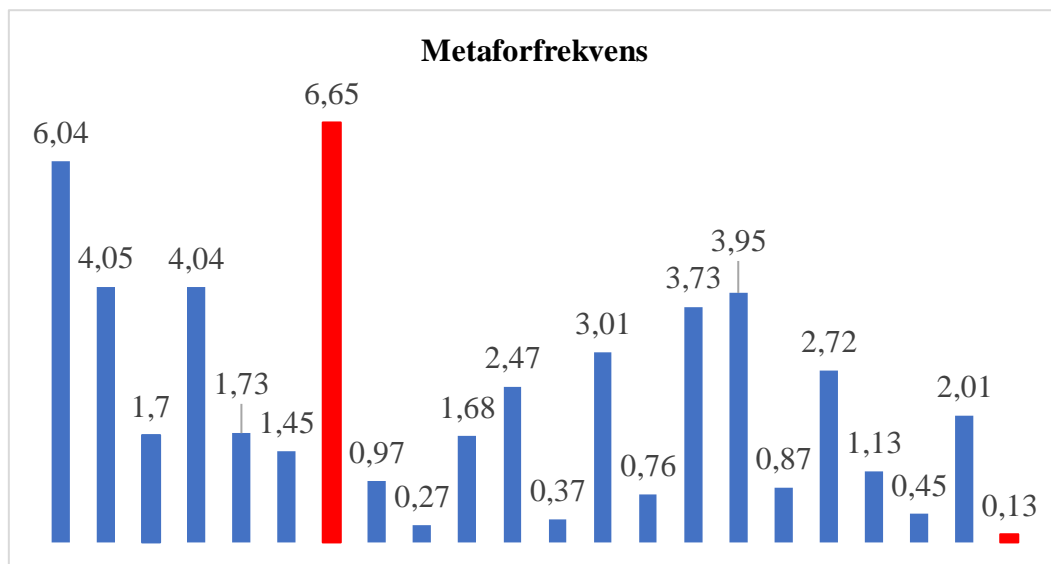
$$\begin{aligned} \text{MP} &= 6,04 \times 1,55 \times 2,93 \\ \text{MP} &= 27,4307 \\ \text{MP} &= 27,43 \end{aligned}$$

Med denna sista formel avslutas presentationen av MPI-metoden.

V. Resultat

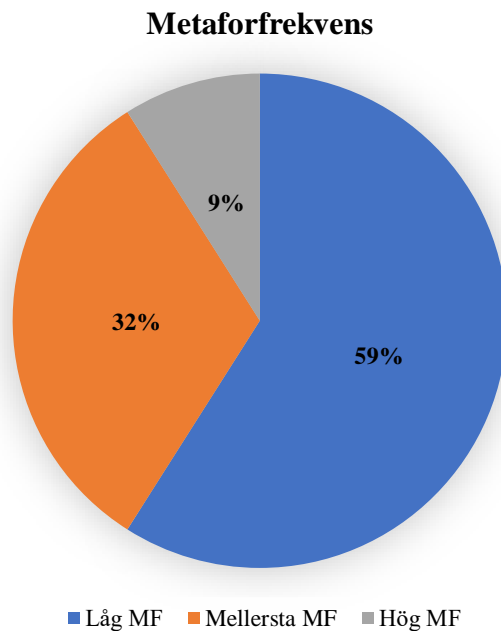
V.1. Resultat för metaforfrekvens

Enligt De Landtsheer (2009) är det mycket lätt att ta reda på MF index i en viss korpus. Det är bara nödvändigt att räkna antal metaforer i en viss korpus (artikel) och dela detta antal med det totala ordsantalet. Slutligen multipliceras det erhållna resultatet med 100. Vid första anblicken verkar uppgiften enkel men det finns två stora problem. Det första problemet gäller orddefinition. Behöver man räkna graford eller lexikaliska enheter? I min analys räknade jag varje ord, dvs. varje graford. Från nyhetsportalen Aftonbladet laddade jag ner 22 artiklar (listan över dem finns i bilaga 1) som publicerades under perioden 25.3. - 31.03.2019. Först räknade jag ut metaforfrekvens för varje artikel enligt formeln $\text{MF} = (f / tw) \times 100$. Resultaten var de följande:

Figur 2. Metaforfrekvensresultat för varje artikel i korpus.

Den högsta metaforfrekvensen var 6,65 i artikeln *Brexit har blivit en ovärdig cirkus* (lista över artiklarna i korpusen finns i bilaga 1). Den lägsta metaforfrekvensen var 0,13 i artikeln *Spelproblemen ökar – kvinnor hårdast drabbade*. Eftersom 6,65 var den högsta metaforfrekvensen delade jag metaforfrekvens resultat i tre grupper med mer eller mindre samma omfattning (2,20 eller 2,21): 1. Låg metaforfrekvens (från MF=0,01 till MF=2,21), 2. Mellersta metaforfrekvens (från MF=2,22 till MF=4,43) och 3. hög metaforfrekvens (från MF=4,44 till MF=6,65). Det finns 13 artiklar med låg metaforfrekvens, vilket är cirka 59% av den hela korpusen. I nästa grupp finns det 7 artiklar med mellersta metaforfrekvens, vilket utgör cirka 32%. Det finns bara 2 artiklar som ingick i den tredje gruppen med högst metaforfrekvens. Dessa 2 artiklar utgör cirka 9% av korpusen.

Figur 3. Metaforfrekvensprocent uppdelad i tre grupper: låg, mellersta och hög MF.

Sedan grupperade jag artiklar efter publiceringsdatum så att jag kunde se vilken artikel som har den högsta resp. lägsta frekvensen per dag och den högsta resp. lägsta dagliga frekvensen i genomsnitt. Resultatet var:

	25.3.	26.3.	27.3.	28.3.	29.3.	30.3.	31.3.
1.	6,04	4,04	6,65	2,47	0,76	3,95	0,45
2.	4,05	1,73	0,97	0,37	3,73	0,87	2,01
3.	1,70	1,45	0,27	3,01		2,72	0,13

4.			1,68			1,13		
	3,93	2,41	2,39	1,95	2,25	2,17	0,86	MF=2,28

Tabell 1.

Till slut räknade jag den genomsnittliga metaforfrekvensen för hela Aftonbladetkorpusen. Metaforfrekvensen är 2,28.

V.2. Resultat för metaforintensitet

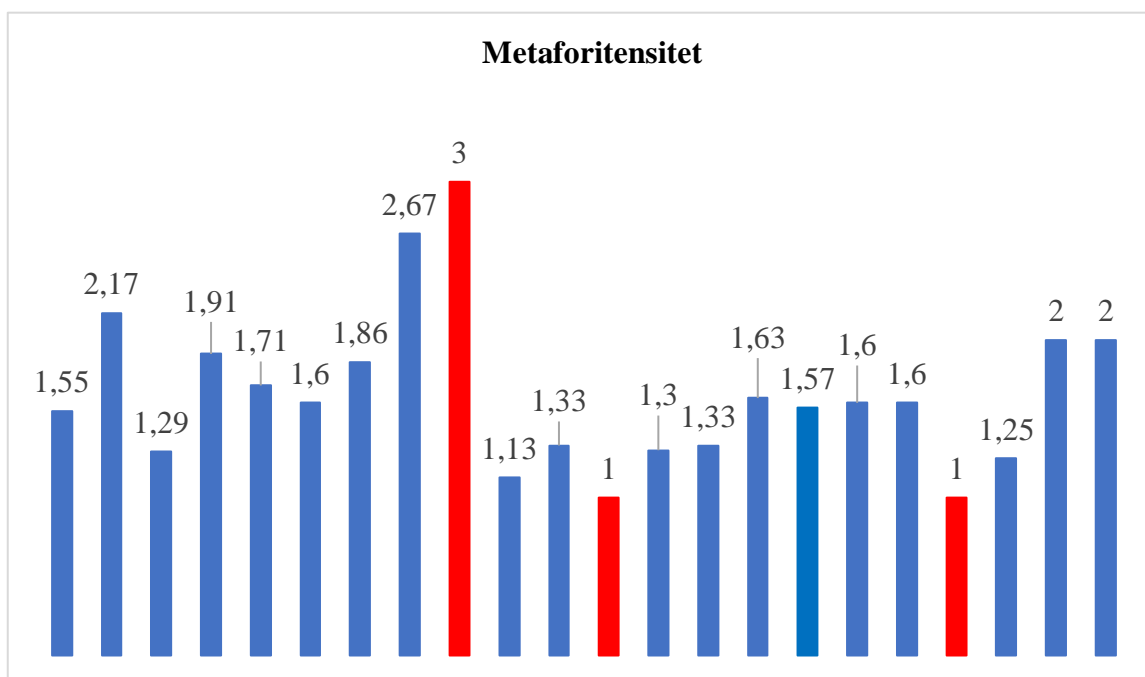
Den andra variabeln som jag beräknade enligt MPI-metoden är metaforintensitet eller metaforernas originalitetspoäng (eng. *originality score*). Man skulle kunna tro att den andra variabeln är lättare att beräkna än den första med tanke på att denna variabel har bara 3 kategorier – svaga metaforer har värdet 1, ”mellersta” metaforer har värdet 2 och starka metaforer har värdet 3. Men här kommer man till frågan om vad som de svaga, normala och starka metaforerna är? Enligt De Landtsheer (2009: 65) är de svaga metaforerna sådana metaforer där ordets grundläggande betydelse (metaforens språkliga uttryck) inte känns igen. De starka metaforerna är sådana där ordets grundläggande betydelse (metaforens språkliga uttryck) kommer till åhörarnas sinne. Kriteriet som bestämmer vilka metaforer som är starka eller svaga är baserat på vår kunskap om ordets grundläggande betydelse. Vad är då ”mellersta” metaforer? Att kunna ordets grundläggande betydelse kan enligt min åsikt inte bero på graden av vår kunskap och okunskap. Antigen vet man något eller inte, det finns inget däremellan.

Som jag redan påpekat, gav litteraturen (jfr. De Landtsheer (1998); D. Vertessen, C. De Landtsheer, 2008: 276; Mooy (1976)) inte någon exakt och tydlig definition av svaga, ”mellersta” och starka metaforer, så jag bestämde mig att bedöma grupperna intuitivt. Även om konceptuella metaforer kan bedömas intuitivt, är intuition då det tillämpas “a valuable tool, but is not itself a method, nor can it be easily taught or learned” (Cienki, 2008: 254). Jag förstår att den här metoden inte är exakt och att den ger olika resultat hos olika analytiker. Det är dock viktigt att följa samma princip i analys. Om jag inte var säker om en viss metafor var svag eller stark, gav jag den värdet 2. Till exempel, i satsen *Till toppositioner har åter rekryterats ett par opinionsbildare som brukar tala ur skägget* (bilaga 2, text 2.2.) räknade jag UPPE ÄR BÄTTRE som svag metafor eftersom den inte ser ut som metafor, dvs. koppling mellan käll- och måldomän är inte klar för åhörare. Alla primära metaforer räknade jag som svaga metaforer. I satsen *Ett exempel är den nya lagen om förmånsbeskattning av privata sjukvårdsförsäkringar, ett litet men principiellt viktigt steg för att motverka ytterligare*

amerikanisering av svensk sjukvård (bilaga 2, text 2.2.) räknade jag dock POLITIK ÄR RESA som mellersta metafor, även om den ursprungliga betydelsen är klar och användningen av denna metafor är konventionell, dvs. den används i vardagliga livet. I satsen *Så ska Malmö knäcka hemlösheten* (bilaga 2, texten 2.5.) räknade jag POLITIK ÄR KAMP som en stark metafor eftersom *knäcka hemlösheten* framkallade starka mentala bilder.

Dessutom, om vi försummar problemet i definition av s.k. ”mellersta” metaforer, är nästa problemutvärdering av metaforintensitet. Jag tror att metaforer som en person skulle betrakta som starka skulle betraktas som svaga av en annan person, eftersom kunskap om världen, kulturen och språket skiljer sig från person till person. Kunskapsnivån för ett visst språk kan variera hos modersmåltalare och likaså hos talare som läser det som ett främmande språk. För modersmåltalare kan en viss metafor verka stark och för en annan talare kan den kännas svag eller vice versa. Därför anser jag att utvärdering av metaforintensitet är en subjektiv process, och samma korpus kan ge olika resultat om den analyseras av två olika analytiker.

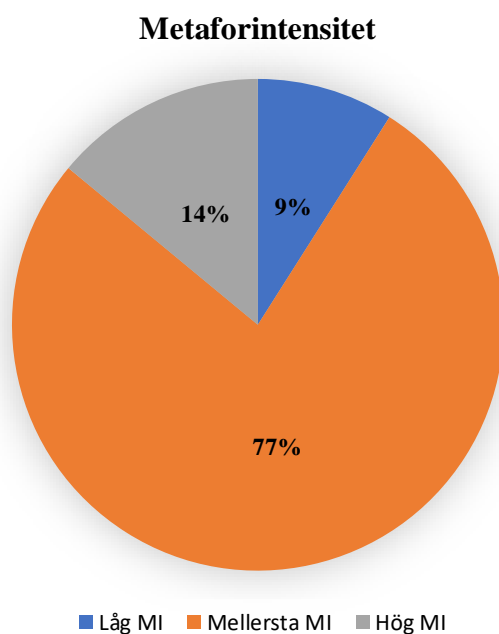
För att räkna metaforintensitet i varje artikel använde jag formeln $MI = (1w + 2n + 3s) / T$. Resultaten var:

Figur 4. Metaforintensitet av varje artikel i korpus.

Det högsta metaforintensitet, i artikeln *Parlamentet rör sig på oprövad mark* (lista över artiklarna finns i bilaga 1), hade värde 3 och det lägsta värdet var 1 i artiklarna *DUP fortsätter att avvisa Mays brexitavtal* och *Indiens parlamentsval kan kosta rekordmycket*.

Eftersom 3 var den högsta metaforintensitetsvärde delade jag resultaten för metaforintensitet i tre grupper enligt följande: 1. Låg metaforintensitet (från MI=0,01 till MI=1,00), 2. Mellersta metaforintensitet (från MI=1,01 till MI=2,00) och 3. hög metaforintensitet (från MI=2,01 till MI=3,00). Det finns 2 artiklar med låg metaforintensitet, vilket är cirka 9 % av den hela korpusen. I nästa grupp finns det 17 artiklar med mellersta metaforintensitet, vilket är cirka 77%. Det finns 3 artiklar som ingick i den tredje gruppen med högsta metaforintensitet. Dessa 3 artiklar utgör cirka 14% av korpusen.

Figur 5. Metaforintensitetsprocent uppdelad i tre grupper: låg, mellersta och hög MI.

Sedan grupperade jag artiklar efter publiceringsdatum för att kunna se vad som var den högsta resp. lägsta metaforintensiteten per dag och dessutom räknade jag den högsta resp. lägsta metaforintensiteten i genomsnitt. Resultaten var:

	25.3.	26.3.	27.3.	28.3.	29.3.	30.3.	31.3.	
1.	1,55	1,91	1,86	1,33	1,33	1,57	1,25	
2.	2,17	1,71	2,67	1	1,44	1,6	2	
3.	1,29	1,6	3	1,3		1,6	2	
4.			1,13			1		
	1,67	1,74	2,17	1,21	1,39	1,44	1,75	MI=1,62

Tabell 2.

Jag fastställde den högsta genomsnittliga metaforintensiteten (MI=2,17) på onsdag 27.3. och den lägsta intensiteten i genomsnitt (MI=1,21) på torsdag den 28 mars. Till slut räknade jag metaforintensitet i genomsnitt för hela Aftonbladetkorpusen. Metaforintensitetens värde är 1,62.

V.3. Resultat för metaforinnehåll

Den tredje och sista variabeln som utgör MPI är metaforinnehåll (MC). Metaforena som jag hittade i artiklarna indelade jag i 6 kategorier efter deras innehåll i enlighet med MPI-metoden. Som jag nämnde tidigare är dessa 6 kategorier: populära metaforer, naturliga metaforer, politiska, intellektuella och tekniska metaforer, katastrof- och våldmetaforer, sport-, spel- och dramametaforer samt kropp-, sjukdom-, medicin- och dödsmetaforer. De Landtsheer (2009) beskriver kort varje kategori och vilka metaforer man inkluderar i en viss kategori, men här stötte jag på några problem. Enligt min åsikt kan vissa metaforer som dykt upp i korpusen klassificeras i flera kategorier.

Med första kategorin hade jag många problem eftersom dess definition är enkel men jag finner den inte tillräckligt exakt. Populära metaforers grundläggande funktion är att förklara abstrakta begrepp som utrymme, rörelse, riktning och olika föremål. De uppträder i vardagliga liv och ses ofta som improduktiva såsom:

- *Nu lovar Malmö att inom ramarna för The shift utbyta erfarenheter och metoder för att fler ska kunna få en egen bostad. POLITIK ÄR KONST (bilaga 2, text 2.5.)*
- *Ett exempel är den nya lagen om förmånsbeskattning av privata sjukvårdsförsäkringar, ett litet men principiellt viktigt steg för att motverka ytterligare amerikanisering av svensk sjukvård. POLITIK ÄR RESA (bilaga 2, text 2.2.)*

Det andra exemplet är *få tummen upp* i satsen *Om ett avtal får tummen upp förlängs tidsfristen till den 22 maj, så att nya lagar hinner klubbas* (bilaga 2, text 2.3.). Först ville jag klassificera *få tummen upp* som katastrof- och våldmetafor eftersom denna handrörelse var i antika Rom en del av gladiatorkamp. Gladiatorer kämpade mot varandra på liv eller död inför publik. Denna handrörelse indikerade att kejsaren och publiken ville spara den besegrade gladiatorns liv. Gladiatorspelet var ett sätt att ha det kul för antikens publik så *tummen upp* kan också höra till sport-, spel- och dramametaforer. Att få tummen ner betydde att gladiatorm skulle dödas. Är denna metafor i detta sammanhang dödsmetafor? Till slut placerade jag *tummen upp* i populära metaforer med antagande att denna koppling mellan gladiatorer och tummen upp har förlorats över tid i de flesta åhörarnas tankar.

I andra kategorier hade jag inga större problem med kategorisering av konceptuella metaforer. Till exempel i katastrof- och våldmetaforer, valde jag att klassificera de metaforer som inkluderar olika katastrofer, våld, krig såsom:

- *Nya lösningar för att knäcka hemlösheten kommer.* POLITIK ÄR KAMP (bilaga 2, text 2.5.)
- *Nedrustad bostadspolitik.* POLITIK ÄR KRIG (bilaga 2, text 2.5.)
- *Under 1990-talets kris avvecklades de statliga subventionerna till bostadsbyggandet, sociala bostadspolitiken rustades ned.* POLITIK ÄR KRIG (bilaga 2, text 2.5.)

Femte kategorin var också lätt och okomplicerad. Dit klassificerade jag metaforer som åsyftade sport, spel, teater, drama, religion såsom:

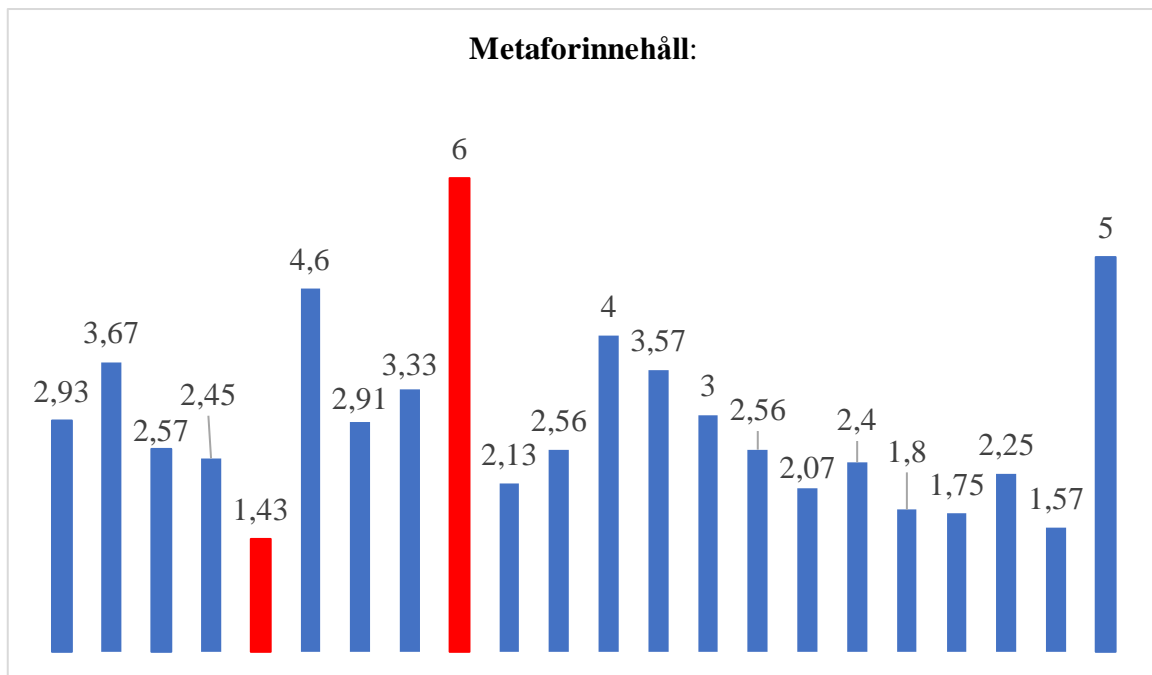
- Regeringar överger sin roll i bostadsförsörjningen och låter marknadskrafterna ta över. POLITIK ÄR TEATER (bilaga 2, text 2.5.)
- Brexit har blivit en ovärdig cirkus POLITIK ÄR CIRKUS (bilaga 2, text 2.3.)

Och den sista kategorin, nämligen kropp-, sjukdom-, medicin- och dödsmetaforer har också en enkel definition och jag hade inga problem i min korpus. I denna kategori har jag inkluderat metaforer som:

- *KD stoltserar med att "hälso- och sjukvården ska vara solidariskt finansierad och behovsstyrd" och samtidigt försvagar partiet dessa bärande element i den svenska välfärdsmodellen.* POLITIK ÄR SJUKDOM (bilaga 2, text 2.2.)
- *Är det något man lärt sig av cirkusen som är brexit så är det att brittiska politiker ständigt hittar nya sätt att uppträda handlingsförlamat för att göra kortsiktiga politiska vinster.* POLITIK ÄR SJUKDOM (bilaga 2, text 2.3.)

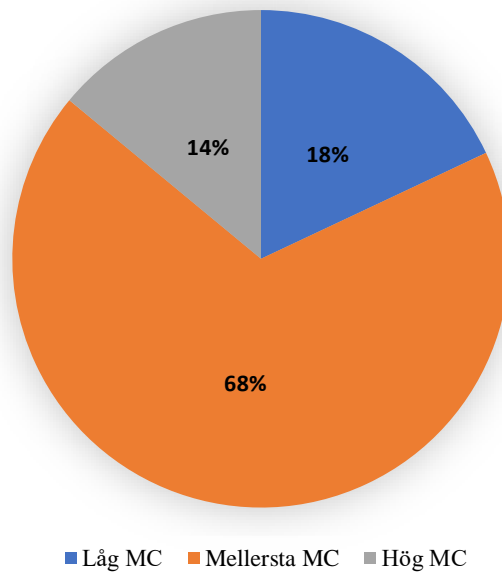
För att beräkna metaforinnehåll i hela korpusen började jag med att beräkna metaforinnehåll i varje artikel. Enligt formeln för metaforinnehåll fick jag följande resultat:

Figur 6. Metaforinnehåll av varje artikel i korpus.

För artikeln med det största metaforinnehållet är $MC=6$ och den lägsta metaforinnehåll är $MC=1,43$. Eftersom 6 var den högsta metaforinnehåll delade jag metaforinnehållsresultat i tre grupper: 1. Lågt metaforinnehåll (från $MC=0,01$ till $MC=2,00$), 2. Mellersta metaforinnehåll (från $MC=2,01$ till $MC=4,00$) och 3. högt metaforinnehåll (från $MC=4,01$ till $MC=6,00$). Det finns 4 artiklar med lågt metaforinnehåll, vilket är cirka 18% av hela korpusen. I nästa grupp finns det 15 artiklar med mellersta metaforinnehåll, vilket utgör cirka 68%. Det finns 3 artiklar som ingick i den tredje gruppen med högsta metaforinnehåll. Dessa 3 artiklar utgör cirka 14% av korpusen.

Metaforinnehåll

Figur 7. Metaforinnehållsprocent uppdelad i tre grupper: låg, mellersta och hög MC.

Sedan grupperade jag artiklarna efter publiceringsdatum så att jag kunde se vad som var det högsta resp. lägsta metaforinnehållet per dag och då räkna det högsta resp. lägsta metaforinnehållet i genomsnitt. Resultaten är:

	25.3.	26.3.	27.3.	28.3.	29.3.	30.3.	31.3.	
1.	2,93	2,45	2,91	2,56	3	2,07	2,25	
2.	3,67	1,43	3,33	4	2,56	2,4	1,57	
3.	2,57	4,6	6	3,57		1,8	5	
4.			2,13			1,75		
	3,06	2,83	3,59	3,38	2,78	2,01	2,94	MC=2,94

Tabell 3.

Artiklarna med det största genomsnittliga innehållsindexet (3,59) dök upp på onsdag och det lägsta (2,01) på lördag. Till slut beräknade jag metaforsinnehållet i alla 22 artiklar och fick MC-värdet 2,94.

V.4. MPI-resultat

Eftersom MPI-metoden inte ger oss någon universell skala för att se vilka artiklar har ett högt MPI-index och vilka har ett lågt MPI-index, beslutade jag att göra min egen skala för att jämföra MPI-index mellan artiklarna i min korpus.

låg MPI	1,26
	1,3
	1,48
	1,98
	3,03
	3,34
	4,04
	4,23
	4,86
	5,64
	6,31
	7,83
	8,41
	8,62
10,67	
mellersta MPI	12,84
	13,75
	13,97
	18,91
hög MPI	27,43
	32,25
	35,99

Tabell 4.

Jag delade MPI-resultat i tre grupper: 1. lågt MPI, 2. mellersta MPI och 3. högt MPI. Tidningsartiklarna i grupp 1 med lågt MPI är de vars MPI är från 0,01 till 11,99. Det finns 15 artiklar i grupp 1, vilket är cirka 68%. Det finns 4 tidningsartiklar vars MPI är mellersta, dvs. mellan 12,00 och 23,99. De utgör är cirka 18% av korpusen. I den sista gruppen med högst MPI (från 24,00 till 35,99) finns det bara 3 tidningsartiklar, vilket är 14%.

Eftersom det inte finns någon universell MPI-skala försökte jag jämföra olika artiklar i korpusen genom att skapa min egen skala. Med tanke på resultaten där de flesta tidningsartiklarna är i gruppen med lågt MPI, kan jag dra slutsatsen att även om konceptuella metaforer används i politisk diskurs i allmänhet som ett kraftfullt övertalningsmedel, så är detta inte fallet här. Antagandet är att detta påverkats av själva tidningsdiskursen, dvs.

överföring av information till slutanvändaren. När det gäller t.ex. politiskt tal vid en politisk sammankomst finns det ingen som förmedlar i överföringen av information utan bara ett direkt förhållande mellan talare och lyssnare. När det gäller tidningsartiklar, sker överföringen av information av en journalist som faktiskt bestämmer vad och hur man ska förmedla till lyssnaren. För att bekräfta eller motbevisa mitt antagande, skulle det vara nödvändigt att göra en forskning om ett politiskt tal och hur detta politiska tal överförs genom tidningen till lyssnaren.

När jag valde korpusen på Aftonbladets webbplats under rubrikerna Nyheter, Ledare och Debatt var mitt antagande att det största MPI-indexet skulle känneteckna de artiklar som visas under Debatt eller Ledare eftersom journalisten i så fall har mer frihet att skriva och kan sätta in sina kommentarer och tankar. Tidningsartiklar med lägsta MPI-index skulle då vara artiklar som helt enkelt rapporterar och förmedlar information till åhörare utan kommentar från artikelns författare. I min korpus finns det 9 artiklar hämtade under Ledare, 3 under Debatt och 10 under Nyheter. Ledarartiklarna hade det högsta MPI i genomsnitt (16,4) medan nyhetsartiklarna hade det lägsta (6,11).

		MPI	GENOMSNIITT
LEDARE	1. Centertopp försöker smita från sitt ansvar.	27,43	15,36
	2. Spekulation i hemlöshet.	32,25	
	3. Moderaterna fortsätter samarbete med Orbán.	10,67	
	4. Brexit har blivit en ovärdig cirkus.	35,99	
	5. Sverige drabbas när AF tar ner skylten.	8,41	
	6. Busch Thor närmar sig det skamlösa.	3,03	
	7. Sverige behöver sina liberala viktigpettrar.	12,84	
	8. I Kina har censuren förbjudit Nalle Puh.	6,31	
	9. Växande klassklyftor är skolans stora problem.	1,3	
DEBATT	1. Direktivet hotar ett demokratiskt internet.	5,64	9,59
	2. Din sjukvårdspolitik är skenhelig, Busch Thor.	18,91	
	3. Ni vill ta kontroll – och ge EU mer av makten.	4,23	
NYHETER	1. Australiskt parti ville ha vapenlobby pengar.	8,62	6,11
	2. Parlamentet rör sig på oprövad mark.	4,86	
	3. Löfven får svara i KU om ensamkommande.	4,04	
	4. DUP fortsätter att avvisa Mays brexitavtal.	1,48	

5. Expert: En krasch ut ur EU allt närmare.	13,97
6. Busch Thor inte rädd för andras värderingar.	13,75
7. Slovakien: Vredesvåg kan ge uppstickare seger.	3,34
8. Minskat stöd för S enligt Sifo.	7,83
9. Indiens parlamentsval kan kosta rekordmycket.	1,98
10. Spelproblemen ökar – kvinnor hårdast drabbade.	1,26

Tabell 5.

När jag avslutade med beräkning av MPI resultat, ville jag se hur dessa 3 variabler (metaforfrekvens, metaforintensitet och metaforinnehåll) påverkar varandra. Jag valde 4 par artiklar:

	25.3.	26.3.	27.3.	28.3.	29.3.	30.3.	31.3.	
1.	27,43	18,91	35,99	8,41	3,03	12,84	1,26	
2.	32,25	4,23	8,62	1,48	13,75	3,34	6,31	
3.	5,64	10,67	4,86	13,97		7,83	1,3	
4.			4,04			1,98		
	21,77	11,27	13,38	7,95	8,39	6,5	2,96	MPI=10,32

Tabell 6.

- a. Första paret har de lägsta MPI resultaten (blå fält) – 1,26 och 1,3. Artikeln med lägre MPI resultat (1,26⁹) har högre metaforfrekvens (betecknas med + och lägre värde betecknas med -) medan artikeln med högre MPI resultat (1,3¹⁰) har högre metaforintensitet och metaforinnehåll.

MPI	1,26	1,3	MPI	-	+
MF	0,45	0,13	MF	+	-
MI	1,25	2	MI	-	+
MC	2,25	5	MC	-	+

⁹ TT (2019). *Spelproblemen ökar – kvinnor hårdast drabbade*. (bilaga 1)

¹⁰ Persson, Ingvar (2019). *Växande klassklyftor är skolans stora problem*. (bilaga 1)

- b. Andra paret har de högsta MPI resultaten (i gult) – 32,25 och 35,99. Artikeln med lägre MPI resultat (32,25¹¹) har högre metaforintensitet och metaforinnehåll, medan artikeln med högre MPI resultat (35,99¹²) har högre metaforfrekvens.

MPI	32,25	35,99	MPI	-	+
MF	4,05	6,65	MF	-	+
MI	2,17	1,86	MI	+	-
MC	3,67	2,91	MC	+	-

- c. Det tredje (c.) och det fjärde paret (d.) har genomsnittliga MPI resultat (i grönt) – 8,41 och 8,62 resp. 6,31 och 7,83. Artikeln med lägre MPI resultat (8,41¹³) har högre metaforfrekvens (MF) medan artikeln med högre MPI resultat (8,62¹⁴) har högre metaforintensitet och metaforinnehåll.

MPI	8,41	8,62	MPI	-	+
MF	2,47	0,97	MF	+	-
MI	1,33	2,67	MI	-	+
MC	2,56	3,33	MC	-	+

- d. Artikeln med lägre MPI resultat (6,31¹⁵) har högre metaforintensitet medan artikeln med högre MPI resultat (7,83¹⁶) har högre metaformetaforfrekvens och metaforinnehåll.

MPI	6,31	7,83	MPI	-	+
MF	2,01	2,72	MF	-	+
MI	2	1,6	MI	+	-
MC	1,57	1,8	MC	-	+

¹¹ Swedin, Daniel (2019). *Spekulation i hemlöshet*. (bilaga 1)

¹² Swedin, Daniel (2019). *Brexit har blivit en ovärdig cirkus*. (bilaga 1)

¹³ Persson, Ingvar (2019). *Sverige drabbas när AF tar ner skylten*. (bilaga 1)

¹⁴ TT (2019). *Australiskt parti ville ha vapenlobby pengar*. (bilaga 1)

¹⁵ Lindberg, Anders (2019). *I Kina har censuren förbjudit Nalle Puh*. (bilaga 1)

¹⁶ TT (2019). *Minskat stöd för S enligt Sifo*. (bilaga 1)

Som vi kan se, finns det inga fasta förhållanden mellan variablerna som skulle automatiskt och konsekvent innebära höga MPI resultat. Med andra ord är alla tre variablerna lika viktiga i MPI-metoden.

VI. Diskussion

Enligt De Landtsheer ger metaforfrekvensinformation om den metaforiska kraften i diskursen i fråga: "Emotional elements pervade the public sphere and ideologies strive for emotional effects, as politicians and journalists use more metaphors" (De Landtsheer, 2009: 65). Som det visades i resultatavsnittet finns det i min korpus 13 artiklar (59% av korpusen) med låg metaforfrekvens och bara 2 artiklar (9% av korpusen) som har hög metaforfrekvens. Den lägsta metaforfrekvensen var 0,13 i artikeln *Spelproblemen ökar – kvinnor hårdast drabbade* (lista över artiklarna i korpusen är i bilaga 1). Den artikeln är skriven av TT (Tidningarnas Telegrambyrå) och diskuterar det stigande antalet människor som har allvarliga spelproblem. 2019 var det första året då kvinnor utgjorde majoriteten av gruppen med spelproblem. I artikeln presenteras undersökningen och dess resultat. Vid sidan av en psykologs och en studieledares åsikter innehåller artikeln en kort kommentar av en svensk minister. Med tanke på dessa fakta (med angivande av siffror och en kort kommentar) förstås det att det kommer att finnas ett mindre antal metaforer per ord eller metaforfrekvens. Det högsta värdet för metaforfrekvens var 6,65 i artikeln *Brexit har blivit en ovärdig cirkus*. Artikeln sammanfattar kampen mellan det brittiska parlamentet och Europaparlamentet om Brexit eller Storbritanniens utträde från Europeiska unionen. Eftersom Brexit var en stor stridspunkt mellan dem som var för och de som var emot det, var känslorna höga på båda sidor. Därför är det inte förvånande att den här artikeln har fler metaforer än någon annan. Den andra artikeln som har hög metaforfrekvens är *Centertopp försöker smita från sitt ansvar*. Artikeln handlar om svensk inre politik och diskuterar olika ståndpunkter mellan vänster- och högerpolitiken, och försöker föra läsaren närmare sina idéer och politiska ståndpunkter så det är inte förvånande att den har ett högre antal metaforer.

Den andra variabeln som jag beräknade enligt MPI-metoden är metaforintensitet eller metafors originalitetspoäng (eng. *originality score*). Enligt De Landtsheer (2009) anger höga MI-värden kreativ metaforanvändning. För att metoden skulle kunna ge bättre resultat, borde det finnas tydliga instruktioner och det vore nyttigt om ett stort antal forskare (kodare) använde MPI-metoden och då jämföra sina resultat. Så gjorde man, till exempel, i en belgisk

studie som “underlines the role that public broadcasting is supposed to play in persuading voters to participate at election times” (De Landtsheer, 2009:73). I vissa fall utfördes datainsamlingen av en till tre expertkodare. I andra fall genomfördes datainsamlingen av 20 till 80 studenter eller även 400 förstaårsstudenter (jfr. De Landtsheer, 2009: 74). I detta fall utfördes datainsamlingen av mig och detta kan leda till en subjektiv korpus och mycket subjektiva resultat.

I min korpus var den högsta metaforintensiteten (MI=3) i artikeln *Parlamentet rör sig på oprövad mark* (en lista över artiklar finns i bilaga 1). Artikeln diskuterar brittiskt medlemskap i Europeiska unionen, dvs processen att backa ut ur den. Samtidigt med förhandlingarna fanns information om att den brittiska premiärministern Theresa May diskuterade ett datum för eventuell avgång samt försökte få fler parlamentsledamöter att stödja Brexit-avtalet, vilket tidigare röstats ned två gånger. Eftersom den här artikeln publicerades mitt i en mycket känslomässig tid för många briter, dvs mitt i Brexit-processen och förhandlingarna, är det uppenbart att den skulle vara full av metaforer som skulle ligga högt på metaforintensitetsskalan inom MPI-metoden. Tvärtom var den lägsta metaforintensiteten (MI=1) i artiklarna *DUP fortsätter att avvisa Mays brexitavtal* och *Indiens parlamentsval kan kosta rekordmycket*. Även om den första artikeln också diskuterar Brexit ger den bara lite information som inte är lika emotionell som personliga åsikter. Den andra artikeln diskuterar omröstningskampanjer för Indiens parlament, som också innehåller några fakta med få ord från ministrar. Så det är förstaeligt att de två artiklarna ger det lägsta värdet på metaforintensitet.

Den tredje variabeln jag analyserade var metaforinnehåll. Varje metafor tillhör en av sex kategorier beroende på innehållet där ”Metaphors from the higher categories offer politicians the ability to evoke strong emotions and to be more manipulative. Lower-category metaphors are socially important, but they tell us a different, less distressing story” (De Landtsheer, 2009: 66). I min korpus har artikeln *Parlamentet rör sig på oprövad mark* det högsta metaforinnehållsvärde. I den artikeln hittade jag *populära*, *natur* samt *politiska*, *intellektuella* och *tekniska* metaforer. Dessa tre kategorier tillhör de lägsta poängkategorierna för metaforinnehåll, men trots detta har metaforinnehållsformeln visat att denna artikel har det högsta MC-indexet. Artikeln med det lägsta MC-indexet är *Ni vill ta kontroll – och ge EU mer av makten* med *politiska*, *intellektuella* och *tekniska* samt *sport-*, *spel-* och *drama* metaforer. Dessa två grupper ger fler poäng i metaforinnehåll men artikeln har ändå det lägsta MC-indexet i min korpus. Här skulle jag inte hålla med De Landtsheers uttalande att

”Metaphors from the higher categories offer politicians the ability to evoke strong emotions and to be more manipulative” (De Landtsheer, 2009:66). Det är sant att metaforer med hög innehållskraft kan väcka starka känslor, men man kan undra om det räcker med att använda en sådan metafor eller om talaren behöver använda flera för att framkalla starka känslor hos lyssnaren? Det skulle vara intressant att göra en studie där en metafor med hög innehållskraft skulle användas men i olika frekvenser i ett tal eller text för att se hur denna variation skulle påverka lyssnaren. Jag antar att långa och korta tal eller text såväl som olika medier (till exempel politiskt tal vs. tidningsartikel) skulle ha olika MC-indexet.

I sista skedet av min undersökning jämförde jag alla de tre variabler som utgör Metafor Power Index. Det visades att alla tre är en värdefull del av MPI, och man kan inte dra slutsatser om konceptuella metaforer i någon korpus baserat på endast en eller två variabler. Alla tre variabler är lika värdefulla delar av MPI-metoden.

Efter MIP och MPI-analysen kan vi fortsätta analysera korpusen med ytterligare metoder konceptuella metaforer är en stor del av människolivet då de påverkar hur vi tänker, ser och förstår världen och vår omgivning, kan de ge oss en utmärkt utgångspunkt för vidare studier med forskningsfrågor som till exempel vilken typ av metaforer som ofta används i politiska tidningsartiklar, om det finns några skillnader mellan tidningar, om det finns någon skillnad mellan manliga och kvinnliga författare, om författarnas ålder påverkar deras metaforanvändning, osv. I detta sammanhang vill jag påpeka att det inte räcker med att studera metafor i text, utan också i ett (socioekonomiskt) sammanhang, till exempel det möjliga variationer i metaforanvändning i olika åldrar, beroende av kön eller medium (skriven text eller tal).

När det gäller kön säger De Landtsheer (jfr. 2009: 74) att män producerar fler metaforer än kvinnor. I min korpus finns det 12 artiklar skrivna av män och 12 artiklar skrivna av Tidningarnas Telegrambyrå (TT). Med andra ord finns det inga artiklar i korpusen som har säkerligen skrivits av kvinnor. På grund av detta kan jag inte bekräfta eller förneka uttalandet som De Landtsheer gjorde i sin forskning, men ett annat intressant forskningstema skulle vara individuella tendenser i metaforfrekvens. Man kunde studera om skrivning om olika ämnen förändrar metaforfrekvensen eller om den förblir den densamma när författarna är av samma kön? Dessutom har jag inte hittat någon indikation på några könsskillnader i metaforintensitet (vem som producerar starkaste eller svagaste metaforer) eftersom en av de tre artiklarna med den högsta metaforintensiteten var skriven av en man, och detsamma gällde artiklarna med lägsta metaforintensitet. Den enda skillnaden jag märkte är författarnas ålder men jag har inte

analyserat hur den påverkat deras metaforproduktion. Det skulle vara intressant att se om metaforintensiteten förändras med åldern.

När det gäller tidningsartiklar (i motsats till politiskt tal) har min forskning visat att det finns artiklar med både låg och hög MPI-värde som kan framkalla känslor hos läsare (dessa artiklar har hög metaforintensitet). Jag kan också dra slutsatsen att politiska tidningsartiklar i sin helhet inte visar särskilt hög MPI, som nödvändigtvis skulle framkalla starka känslor eller övertala läsare. Detta bekräftas av De Landtsheer: "Nyhetsrapportering på TV är mer metaforiskt än skriftliga nyheter" (De Landtsheer, 2009: 73).

När det gäller frågan när MPI-indexet i artiklarna brukar stiga, säger De Landtsheer att hög MPI är karakteristisk för tider av vardagskamp i ett samhälle, nation eller kultur: "när ekonomin kraschar i ett demokratiskt samhälle eller när det sker allvarlig politisk övergång med hotet om en militär ingripande, det språk som används av politiker och politiska journalister (politiska eliter) kommer att öka i MPI-index" (De Landtsheer, 2009: 74). I min korpus är artiklarna med högsta MPI-index de som diskuterar Storbritannien som lämnar Europeiska unionen, vilket var mycket stressande för båda sidor. Det finns också artiklar som diskuterar svenska val inom ett av de politiska partierna och sociala frågor som hemlöshet i Malmö.

VII. Slutsats

I den första delen av denna masteruppsats försökte jag presentera för läsarna de metaforteorier som jag anser viktiga för att förstå min analys. Jag började med Aristoteles metaforteori som är välkänd i litteraturstudier. Efter Aristoteles nämnde jag Richards samt Lakoff och Johnsson, som var de forskare som spelade huvudroller i utvecklingen av metaforteorin inom kognitiv lingvistik.

Därefter skrev jag om politisk diskurs eftersom mitt arbete fokuserar just på texter som tillhör denna diskurs, nämligen politiska tidningsartiklar. Efter den teoretiska delen beskrev jag min korpusanalys. I analysen följde jag två förfaranden: MIP- och MPI-metoder. Masteruppsatsen syftar till att undersöka konceptuella metaforer som finns i svenska politiska tidningsartiklar, närmare sagt i *Aftonbladet*. De lexikaliska enheterna i korpusen identifierades som metaforiska eller icke-metaforiska. För att fastställa det, använde jag MIP-metoden. I nästa skede använde jag MPI metoden för att se hur känslomässiga artiklarna i min korpus

var. Trots metodens begränsningar med tanke på några definitioner och problem som jag påpekade tidigare i uppsatsen, tror jag att båda metoderna är ett bra verktyg för metaforanalys. Eftersom det inte finns någon universell skala för att förstå högt och lågt MPI-index, bestämde jag mig för att göra min egen skala som visar det högsta och det lägsta MPI-indexet inom min korpus. Dessutom försökte jag undersöka om det fanns några regelbundna förhållanden inom ramarna för MPI-metoden, till exempel om någon artikel hade hög metaforfrekvens, skulle det automatiskt innebära att den har högt MPI-index. Jag har dragit slutsatsen att det inte finns några sådana regler angående MPI-metoden, dvs. en artikel kan ha 2 höga variabler utav 3 alltihop och ändå ha lågt MPI-index. Även om jag har visat att MIP- och MPI-metoder innebär vissa svårigheter, tror jag att de är viktiga och användbara metoder för att forska om konceptuella metaforer. Det bör dock påpekas att det är också viktigt att studera metaforer i ett socioekonomiskt sammanhang, inte bara i språk (text eller tal). Motivationen för denna korpusanalys har varit nyfikenhet om huruvida tidningsartiklar kan ha en metaforisk kraft eller potential för att framkalla starka känslor och övertala läsaren som t.ex. politiska tal kan göra. En annan fråga har varit hur konceptuella metaforer utformar läsarnas syn på världen. De Landtsheers studie visar att politiska tidningsartiklar inte har samma MPI som politiska tal. I min korpus har politiska tidningsartiklar inte haft särskilt höga MPI, utan genomsnittliga. Det verkar förståeligt att politiska tidningsartiklar har en något svagare MPI eftersom de i princip är en blandning av politisk och nyhetsdiskurs. Tidningsartiklar överför politisk information till läsarna, och reportrar kan, i mer eller mindre grad, tolka de informationer de anser vara lämpliga och likaså utelämna vissa andra.

I slutet vill jag betona att det förutom metaforen i texter finns även konceptuella metaforer som gör det möjligt för oss att konceptualisera världen runt oss och därmed är mycket viktiga i våra liv. Med deras hjälp kan vi övervinna språkbegränsningarna, det vill säga förklara några nya idéer, begrepp och information och förstå dem. Som Richards skrev, kan vi förklara en abstrakt domän med hjälp av en specifik domän eller, för att vara mera konkret, kan vi projicera egenskaperna av den lånade idén (*vehicle*) till den grundläggande idén (*tenor*). Därför är konceptuella metaforer ett idealiskt verktyg för att förklara politiska idéer för läsaren i politiska tidningsartiklar, men också för att framkalla positiva eller negativa känslor som sedan kan påverka åsikten och därmed faktiskt övertyga läsaren att acceptera en politisk synvinkel.

Litteratur

Aristotle (1920). *On the Art of Poetry*. Oxford: Clarendon Press.

Aristotle (2015). *Rhetoric*. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform.

Cienki, A. (2008). "The application of conceptual metaphor theory to political discourse" i: *Carver, T., Pikalo, J. (2008). Political Language and Metaphor, 241-256*. New York: Routledge.

Charteris-Black, J. (2005). *Politicians and Rhetoric. The Persuasive Power of Metaphor*. Hampshire: Palgrave Macmillian.

De Landtsheer, C. (2009). "Collecting Political Meaning from the Count of Metaphor" i: *Musolff, A., Zinken, J. (2009). Metaphor and Discourse, 59-78*. Hampshire: Palgrave Macmillian.

Feldman, O. De Landtsheer, C. (1998). *Politically Speaking: A Worldwide Examination of Language Used in the Public Sphere*. Westport, Connecticut, London: Praeger.

Grbavac, I. Zovko-Bošnjak, I. (2015). "Uporaba konceptualnih metafora u političkome diskursu poslijedejtonskoga razdoblja u BiH" i: *Hum, vol. 10, no. 14, 126-146*.

Kirvalidze, N. Samnidze, N. (2016). "Political Discourse as a Subject of Interdisciplinary Studies" i: *Journal of Teaching and Education, no. 5, 161-170*.

Kövecses, Z. (2005). *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. New York: Cambridge University Press.

Lakoff, G. Johnson, M. (2003) [1980]. *Metaphors We Live By*. London: University of Chicago Press.

Mooy, J. (1976). *A Study of Metaphor: On the Nature of Metaphorical Expressions with Special Reference to their Reference*. Amsterdam: North Holland Publishing Company.

Musolff, A., Zinken, J. (2009). *Metaphor and Discourse*. Hampshire: Palgrave Macmillian.

Nacey, Susan (2013). *Metaphors in Learner English*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Quintilian (1959). *The Institutio Oratoria of Quintilian*. Cambridge, London: Harvard University Press, William Heinemann LTD.

- Richards, I.A. (1965). *The Philosophy of Rhetoric*. New York: Cambridge University Press.
- Stanojević, M. (2009). "Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova" i: *Suvremena lingvistika*, 35 (68), 339–371.
- Stanojević, M. (2013). *Konceptualna metafora: Temeljni pojmovi, teorijski pristupi i metode*. Zagreb: Biblioteka Srednje Europe.
- Strömbäck, J. (2008). "Four phases of mediatization: An analysis of the mediatization of politics" i: *International Journal of Press/Politics*, vol. 13, no. 3, 228–246.
- Pragglejaz Group (2007). "MIP: A method for identifying metaphorically used words in discourse" i *Metaphor and Symbol*, 22(1) s. 1–39.
- Van Dijk, T.A. (1997). "What is Political Discourse Analysis?" i: *Political linguistics* (s. 11 – 52). Amsterdam: Benjamins.
- Vertessen, D. och De Landtsheer, C. (2008). "A metaphorical election style" i: *Carver, T. och Pikalo, J. (2008). Political Language and Metaphor*, 271-285. New York: Routledge.

Källor

Lexin: <https://lexin.nada.kth.se/lexin/>

Akademiens ordböcker: <https://svenska.se/>

Bilaga 1 – Lista över de analyserade texterna som ingår i korpuset

Publiceringsdatum 25.3.2019.

1. Persson, Ingvar (2019). *Centertopp försöker smita från sitt ansvar*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/JobQ3R/centertopp-forsoker-smita-fran-sitt-ansvar> (31.3.2019)
2. Swedin, Daniel (2019). *Spekulation i hemlöshet*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/XgjbJW/spekulation-i-hemloshet> (31.3.2019)
3. Bjärnemalm, Mattias (2019). *Direktivet hotar ett demokratiskt internet*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/e8MJ1g/direktivet-hotar-ett-demokratiskt-internet>

Publiceringsdatum 26.3.2019.

4. Lapidus, John (2019). *Din sjukvårdspolitik är skenhelig, Busch Thor*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/lAw339/din-sjukvardspolitik-ar-skenhelig-busch-thor> (31.3.2019)
5. Federley, Federick (2019). *Ni vill ta kontroll – och ge EU mer av makten*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/e8MMnl/ni-vill-ta-kontroll--och-ge-eu-mer-av-makten> (31.3.2019)
6. Swedin, Daniel (2019). *Moderaterna fortsätter samarbeta med Orbán*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/XgiMdr/moderaterna-fortsatter-samarbeta-med-orban> (31.3.2019)

Publiceringsdatum 27.3.2019.

7. Swedin, Daniel (2019). *Brexit har blivit en ovärdig cirkus*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/MR7gAm/brexit-har-blivit-en-ovardig-cirkus> (31.3.2019)
8. TT (2019). *Australiskt parti ville ha vapenlobby pengar*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/OnVAQ0/australiskt-parti-ville-ha-vapenlobbypengar> (31.3.2019)
9. TT (2019). *Parlamentet rör sig på oprövad mark*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/qLPlyE/parlamentet-ror-sig-pa-oprovad-mark> (27.3.2019)
10. TT (2019). *Löfven får svara i KU om ensamkommande*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/xPm0E8/lofven-far-svara-i-ku-om-ensamkommande> (28.3.2019)

Publiceringsdatum 28.3.2019.

11. Persson, Ingvar (2019). *Sverige drabbas när AF tar ner skylten*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/ledare/a/lAnrOk/sverige-drabbas-nar-af-tar-ner-skylden>
(28.3.2019)
12. TT (2019). *DUP fortsätter att avvisa Mays brexitavtal*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/qL6m8e/dup-fortsatter-att-avvisa-mays-brexitavtal> (28.3.2019)
13. TT (2019). *Expert: En krasch ut ur EU allt närmare*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/6jq14o/expert-en-krasch-ut-ur-eu-allt-narmare>
(28.3.2019)

Publiceringsdatum 29.3.2019.

14. Lindberg, Anders (2019). *Busch Thor närmar sig det skamlösa*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/ledare/a/lAneKL/busch-thor-narmar-sig-det-skamlosa>
(29.3.2019)
15. TT (2019). *Busch Thor inte rädd för andras värderingar*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/mR0eqE/busch-thor-inte-radd-for-andras-varderingar> (29.3.2019)

Publiceringsdatum 30.3.2019.

16. Persson, Ingvar (2019). *Sverige behöver sina liberala viktigpettrar*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/ledare/a/wPr4wL/sverige-behoover-sina-liberala-viktigpettrar> (30.3.2019)
17. TT (2019). *Slovakien: Vredesvåg kan ge uppstickare seger*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/0npX56/slovakien-vredesvag-kan-ge-uppstickare-seger> (30.3.2019)
18. TT (2019). *Minskat stöd för S enligt Sifo*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/LA4erx/minskat-stod-for-s-enligt-sifo>
(30.3.2019)
19. TT (2019). *Indiens parlamentsval kan kosta rekordmycket*. Aftonbladet:
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/rArGBm/indiens-parlamentsval-kan-kosta-rekordmycket> (30.3.2019)

Publiceringsdatum 31.3.2019.

20. TT (2019). *Spelproblemen ökar – kvinnor hårdast drabbade*. Aftonbladet:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wPrXVG/spelproblemen-okar--kvinnor-hardast-drabbade> (31.3.2019)

21. Lindberg, Anders (2019). *I Kina har censuren förbjudit Nalle Puh*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/qL673o/i-kina-har-censuren-forbjudit-nalle-puh> (31.3.2019)
22. Persson, Ingvar (2019). *Växande klassklyftor är skolans stora problem*. Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/EWxm0K/vaxande-klassklyftor-ar-skolans-stora-problem> (31.3.2019)

Bilaga 2 - Texterna använda som exempel på MPI och MIP metod

Text 2.1.

Centertopp försöker smita (IDÉER ÄR VAPEN, w, d) från sitt ansvar

Det är deras fel om Arbetsförmedlingen slaktas (POLITIK ÄR VÅLD, s, d)

Centerpartiets chefsideolog Martin Ådahl är förbannad på Arbetsförmedlingens generaldirektör Mikael Sjöberg. Det säger han till Dagens Industri. I förra veckan var det Aftonbladets ledarsida som råkade (KÄNSLOR ÄR MÄNNISKOR, w, p) ut för Ådahls vrede.

Bakgrunden är förstas den dramatiska (POLITIK ÄR TEATER, w, sp) nerskärningen (POLITIK ÄR VÅLD, w, d) på Arbetsförmedlingen. I januari varslades var tredje anställd, 4 500 personer. Dessutom ska hälften av förmedlingens kontor läggas ner, de flesta i mindre eller medelstora kommuner. Konkreta (IDÉER ÄR FÖREMÅL, w, p) besked väntas vilken dag som helst.

Genomförs planerna betyder det att staten på en viktig punkt (POLITIK ÄR ORIENTERING, n, p) drar (IDÉER ÄR FÖREMÅL, n, p) sig tillbaka från den svenska landsbygden. Till stor del är det Centerpartiets och Martin Ådahls ansvar.

Drivit (POLITIK ÄR VÅLD, n, d) på för nedläggning

Centerpartiet har drivit (POLITIK ÄR VÅLD, n, d) att den statliga arbetsförmedlingen ska läggas ner länge. I förhandlingarna om januariavtalet lyckades Ådahl få (IDÉER ÄR FÖREMÅL, w, p) igenom sina krav. På bara två år ska både själva arbetsförmedlandet – matchningen säger man i dessa sammanhang – och utbildningsinsatser läggas (IDÉER ÄR FÖREMÅL, n, p) över på privata företag.

Det är dumt och ogenomtänkt, men det är så det är skrivet.

Tillsammans med servettbudgeten – som Ådahl också valde att släppa (IDÉER ÄR FÖREMÅL, n, p) fram – är det bakgrunden till de dramatiska (IDÉER ÄR TEATER, w, sp) beskederna från Arbetsförmedlingens ledning. Nedskärningen (IDÉER ÄR VAPEN, w, d) kommer att drabba (IDÉER ÄR VAPEN, n, d) den svenska landsbygden, inte minst kommuner där Centern är starka. Precis det skrev vi i förra veckan och det gjorde alltså Centerpartisterna rasande.

Ådahl menar att Centern visst vill att Arbetsförmedlingen ska vara närvarande i alla kommuner. Alltså är Aftonbladet "ute och cyklar" och generaldirektör Sjöbergs beslut "orimligt och otänkbart".

Fått (IDÉER ÄR FÖREMÅL, w, p) igenom sitt krav

Men vänta lite här. Ådahl har alltså fått (IDÉER ÄR FÖREMÅL, w, p) igenom kravet på att Arbetsförmedlingen ska läggas ner, men rasar som en tokig mot att myndigheten som en följd av det stänger en stor del av sina kontor.

Det är svårt att inte tänka på talesättet att "äta kakan och ha den kvar". Dessutom är det lite fånigt.

Kanske ska vi ändå inte döma (POLITIK ÄR EN RÄTTSLIG PROCESS, n, po) Ådahl för hårt. Att rygga (POLITIK ÄR KRIG, n, d) tillbaka för de praktiska konsekvenserna av sina egna storslagna (IDÉER ÄR TEATER, n, sp) idéer är inte ovanligt i politiken. I ungdomsförbund, bland rapportförfattare och opinionsbildare är det tvärtom ganska vanligt.

Ådahls roll (POLITIK ÄR TEATER, n, sp) är problemet

Problemet är att slumpen och det parlamentariska läget placerat Ådahl i en helt annan roll (POLITIK ÄR TEATER, n, sp). Januariavtalet är inte ett principprogram i ett ungdomsförbund utan ett praktiskt politiskt dokument. Har man skrivit att arbetsförmedlingen ska läggas ner i sin nuvarande form så kommer det att genomföras. Så fungerar svensk statsförvaltning.

Det finns bättre alternativ. Arbetsförmedlingens organisation har precis varit föremål för en riktig utredning. Den skulle kunna skickas ut på remiss i god ordning för att ligga till grund (IDÉER ÄR BYGGNAD, w, po) för en seriös reformering av den svenska arbetsmarknaden. Men det går inte, eftersom Ådahl fått igenom sin linje (POLITIK ÄR ORIENTERING, w, p) i förhandlingarna med regeringen.

I förra veckan skrev vi att det är dags för ett uppror (POLITIK ÄR KRIG, **n, d**) från centerpartistiska kommunalpolitiker. Uppmaningen kvarstår. Partiets medlemmar måste ställa (IDÉER ÄR BYGGNAD, **w, po**) krav på att ledningen tar (IDÉER ÄR FÖREMÅL, **w, p**) ansvar för konsekvenserna av sina handlingar. Och på att Arbetsförmedlingen räddas (IDÉER ÄR VAPEN, **n, d**) från Ådahls idéer.

Text 2.2.

Din sjukvårdspolitik är skenhelig, Busch Thor

Debattören: KD säger en sak – och menar en annan

REPLIK. Ebba Busch Thor har gjort KD till ledande sjukvårdsparti med allmänna utsagor som alla är överens om. Du ska kunna lita på vården. Det är viktigt med sjukvård. Genom sådana fraser har hon tagit täten (POLITIK ÄR KRIG, **n, d**) i vårdfrågan, men egentligen vet vi inte ett smack om hennes sjukvårdspolitik.

Kanske får vi veta mer om sjukvårdspolitiken framöver. Till toppositioner (UPPE ÄR BÄTTRE, **w, p**) har åter rekryterats (POLITIK ÄR KRIG, **n, d**) ett par opinionsbildare som brukar tala ur skägget. Johan Ingerö ondgör sig över hur Olof Palme ”socialiserade sjukvården”, ett begrepp som Trump och andra republikaner brukar använda för att varna för demokrater som vill göra den amerikanska vården en smula mer människovärdig. Per Gudmundson talar sig varm (VARMARE ÄR BÄTTRE, **w, p**) för att ”inte bara tillåta utan också att bejaka framväxten av privata komplement, finansierade av den enskilde”.

Under en herrans massa år har KD just bejakat utvecklingen mot en mer ojämlig sjukvård via ökad halvprivat finansiering. I egenskap av socialminister rev (POLITIK ÄR VÅLD, **s, d**) Göran Hägglund genast upp den stopplag som skulle förhindra gräddfiler (POLITIK ÄR MAT, **s, p**), de som nu är ett naturligt inslag i svensk sjukvård.

Vi har således fått mängder av kliniker med två köer till sina mottagningar, ett snabbköp (POLITIK ÄR HANDEL, **s, po**) för försäkringskunder och en långsam för alla andra. Det finns rent av sjukhus som rekryterar (POLITIK ÄR KRIG, **n, d**) specialister från det offentliga till avdelningar som stänger (SAMHÄLLE ÄR FÖREMÅL, **s, p**) ute offentligt finansierade patienter.

I riksdagsdebatterna lyckades den jovialiske Hägglund med konststycket (POLITIK ÄR KONST, **s, sp**) att vara motståndare till gräddfiler (POLITIK ÄR MAT, **s, p**) i vården, samtidigt som han motsatte sig varje försök att inskränka deras utbredning.

Det går inte ihop. Det är skenheligt.

På liknande sätt förhåller det sig i dag. KD stoltserar med att ”hälso- och sjukvården ska vara solidariskt finansierad och behovsstyrd” och samtidigt försvagar (POLITIK ÄR SJUKDOM, w, m) partiet dessa bärande element (IDÉER ÄR BYGGNAD, w, po) i den svenska välfärdsmodellen.

Ett exempel är den nya lagen om förmånsbeskattning av privata sjukvårdsförsäkringar, ett litet men principiellt viktigt steg (POLITIK ÄR RESA, n, p) för att motverka (POLITIK ÄR SJUKDOM, w, m) ytterligare amerikanisering av svensk sjukvård.

KD är stenhårda (POLITIK ÄR FÖREMÅL, w, p) motståndare till lagen. Så menar ovan nämnde Gudmundson att staten straffbeskattar den enskilde som får ”betala en tredje gång för samma välfärdstjänst”, medan Ingerö drar (IDÉER ÄR FÖREMÅL, w, p) till med att vi medborgare behandlas som en ”ekonomisk Särimer, som kan både dubbel- och trippelbeskattas för en och samma tjänst”.

I sin iver att främja ”privata” försäkringar räknar Gudmundson och Ingerö fel. Vad lagen betyder är att försäkringstagarna nu får betala en större del av sina försäkringar ur egen ficka, det vill säga att skattebetalarna inte sponsrar dem riktigt lika mycket som tidigare.

Med den nya lagen får den som väljer att teckna försäkring därför betala knappt två (definitivt inte tre) gånger för vården.

För att främja det halvprivata vårdssystemet krävs överdrifter och mytbildning av olika slag, helst sådant som får oss att tappa (IDÉER ÄR FÖREMÅL, w, p) all tilltro till den solidariska finansiering som KD samtidigt påstår sig värna.

Det är Gudmundsons och Ingerös paradgren (POLITIK ÄR KRIG, s, d). Gudmundson dömer (POLITIK ÄR EN RÄTTSLIG PROCESS, n, po) ut offentlig vård helt och hållet och Ingerö menar, i en svärövertäffad mening om den i internationell jämförelse trots allt relativt välfungerande svenska vården, att ”Det är nästan femtio år sedan Olof Palme socialiserade sjukvården, men det katastrofala utfallet förföljer (POLITIK ÄR VÅLD, n, d) oss än idag”.

KD säger en sak och menar en annan, eller tvärtom. KD är ett konservativt parti som verkar för radikala förändringar. Det är hög (UPPE ÄR BÄTTRE, w, p) tid att syna Ebba Busch Thor och hennes skenheliga sjukvårdspolitik.

Text 2.3.

Brexit har blivit en ovärdig cirkus (POLITIK ÄR CIRKUS, n, sp)

I lördags hölls världshistoriens störta demonstration för EU. En miljon människor samlades i London, ironiskt nog huvudstad i det första land som valt att lämna unionen, för att markera att de vill fortsätta vara EU-medborgare.

Parlamentet styr (POLITIK ÄR FORDON, n, p)

Vid förra veckans toppmöte i Bryssel beslutades att Storbritannien ska lämna EU utan avtal den 12 april om inte ett utträdesavtal godkänns av det brittiska parlamentet. Om ett avtal får tummen (POLITIK ÄR MÄNNISKOKROPP, w, p) upp förlängs tidsfristen till den 22 maj, så att nya lagar hinner klubbas (POLITIK ÄR EN RÄTTSLIG PROCESS, n, po).

I måndags tog parlamentet i London över kontrollen över utträdesprocessen och i kväll ska ledamöterna rösta. Ska landet lämna EU utan avtal? Ska man dra tillbaka begärandet om utträde? Ska rent av en ny folkomröstning hållas (POLITIK ÄR FÖREMÅL, n, p)?

Ingen förväntar sig att något förslag kommer att samla en majoritet som kan avgöra åt vilket håll brexitprocessen nu ska gå (POLITIK ÄR RESA, w, p). Den stora saken är att komma närmast en majoritet.

I brittisk press talas det nu om att en del parlamentsledamöter som tidigare förespråkade en brexit där landet lämnar EU:s tullunion och inre marknad börjat tänka att en lösning där Storbritanniens relation till EU liknar den Norge har är det bästa man kan få (POLITIK ÄR FÖREMÅL, w, p)? För att undvika (POLITIK ÄR FARA, n, d) att den linjen (POLITIK ÄR ORIENTERING, w, p) segrar (POLITIK ÄR KRIG, n, d) så sägs det att vissa konservativa politiker som fortfarande är för en hård brexit kan tänka sig att sluta upp bakom (POLITIK ÄR FÖREMÅL, w, p) premiärminister Theresa Mays medelväg (POLITIK ÄR RESA, s, p). Men då måste hon först lova att avgå och låta sig ersättas av en pålitlig EU-hatare.

Ny folkomröstning

Samtidigt har oppositionspartiet Labour bestämt sig för att oavsett vad parlamentet till slut landar (POLITIK ÄR FORDON, s, p) i så ska allt avgöras i en ny, rådgivande folkomröstning.

Är det något man lärt sig av cirkusen (POLITIK ÄR CIRKUS, n, sp) som är brexit så är det att brittiska politiker ständigt hittar nya sätt att uppträda handlingsförlamat (POLITIK ÄR SJUKDOM, s, m) för att göra kortsiktiga politiska vinster (POLITIK ÄR SPEL, n, sp).

Det fortsatta taktiserande (POLITIK ÄR KRIG, n, d), rackarspelet (POLITIK ÄR SPEL, n, sp) och tricksandet (POLITIK ÄR SPEL, n, sp) är ovärdigt och riskerar att leda (POLITIK ÄR RESA, w, p) till att landet retirerar (POLITIK ÄR KRIG, n, d) från sitt viktigaste internationella samarbete, chockar sönder sin ekonomi och bryter (POLITIK ÄR VÅLD, n, d) sönder sin rättsordning.

Text 2.4.

Sverige behöver sina liberala viktigpettrar

Liberalernas valrörelse havererade (POLITIK ÄR FORDON, s, p) innan den börjat

I Örebro kunde Kristdemokraterna i går fira partiets siffror i det senaste Aftonbladet/Inizio. Hos Liberalerna som samlats i Stockholm för att fastställa en ny valsedel inför EU-valet var stämningen mer dämpad. Det handlar inte bara om nya bottenresultat i opinionsundersökningarna.

För att ett parti som Liberalerna ska ha en plats i dagens politiska landskap (POLITIK ÄR NATUR, n, n) behöver man en profil (POLITIK ÄR KONST, w, sp). I Liberalernas fall har det handlat om något slags grundmurat (POLITIK ÄR BYGGNAD, n, po) självförtroende och principfasthet.

Liberalerna – eller Folkpartiet som de hette – har varit ett parti för den som gillar en viktigpetter i manchesterkavaj som håller på sina principer och tror på sin övertygelse. Märkvärdigt nog behöver politiken den sorten, vilket inte minst den senaste valrörelsen demonstrerade.

Ett viktigt löfte

När Jan Björklund lovade sina barn att inte ge Sverigedemokraterna inflytande gick han lite över gränsen (POLITIK ÄR NATUR, n, n) för hur teatralisk svensk politik brukar vara, men till sist blev löftet viktigt för regeringsbildningen.

Liberalernas EU-valrörelse havererade (POLITIK ÄR FORDON, s, p) innan den hunnit börja. Partiets självklara toppkandidat (UPPE ÄR BÄTTRE, w, p) Cecilia Wikström betraktades som en självklar tillgång. Det gjorde antagligen också hennes omfattande nätverk i det privata näringslivet, ända till SVT kunde berätta att Wikström varje månad kasserade in 70 000 kronor för sina sidouppdrag.

För vanliga människor som bara kan drömma om en månadsinkomst på 70 000 kronor – för ett heltidsjobb - blev det svårt att förstå att pengarna inte skulle påverka oberoendet. Den

där bilden (POLITIK ÄR KONST, w, sp) av höga principer och omutlighet åkte liksom all världens väg (POLITIK ÄR RESA, w, p).

Svindlande affärer

Saken blev inte bättre av Aftonbladets avslöjande av den liberala riksdagsledamoten Emma Carlsson Löfdahls svindlade bostadsaffärer med riksdagens pengar. Hon har lämnat partiet, men inte riksdagen, och hela saken utreds nu av åklagare.

Nu blir det Karin Karlsbro från Stockholm som toppar (UPPE ÄR BÄTTRE, w, p) Liberalernas lista i valet om knappt två månader. Det låter som uppförsbacke (POLITIK ÄR NATUR, n, n) hela vägen (POLITIK ÄR RESA, w, p). Ett parti utan fungerande partiledning som nästan saknar stöd (POLITIK ÄR BYGGNAD, w, po) i opinionen ska gå till val med en kandidat som ingen väljare har hört talas om för att genomföra ett program som ligger (POLITIK ÄR FÖREMÅL, w, p) helt fel i tiden.

Det är bara Liberalerna som kan få för sig att pröva något sådant. Just därför kanske det lyckas.

Text 2.5.

Spekulation i hemlöshet

Så ska Malmö knäcka (POLITIK ÄR VÅLD, s, d) hemlösheten.

”Det skall åligga det allmänna att trygga rätten till bostad.” Så står det skrivet i regeringsformen, en av Sveriges fyra grundlagar. Ändå är drygt 33 250 personer i Sverige hemlösa.

Vad kan man göra? Enligt politikerna i Malmö – en stad där 2 984 står utan bostad – är en lösning att ansluta sig till rörelsen The shift. Den leds av Leilani Farha, FN:s rapportör för bostadsfrågor, och vill påverka städer i FN:s medlemsländer att se bostäder som en mänsklig rättighet.

Farha har pekat ut faktorer som gör att hemlösheten växer över hela världen. Regeringar överger sin roll (POLITIK ÄR TEATER, w, sp) i bostadsförsörjningen och låter marknadskrafterna ta över. Spekulationsekonomin logik får styra (POLITIK ÄR FORDON, s, p) i mark- och stadsutvecklingsfrågor. Om politiker samtidigt skär (POLITIK ÄR VÅLD, n, d) ned på

socialförsäkringar och bidragssystem så är dörren öppen till den sociala katastrof (POLITIK ÄR NATURLIG KATASTROF, **n, n**) som är hemlösheten.

Nedrustad (POLITIK ÄR KRIG, **s, d**) bostadspolitik

Ur ett svenskt perspektiv är det förstås särskilt intressant.

Under 1990-talets kris avvecklades de statliga subventionerna till bostadsbyggandet, sociala bostadspolitiken rustades (POLITIK ÄR KRIG, **s, d**) ned. 2010 bestämde riksdagen att allmännyttiga bostadsbolag måste verka affärsmässigt och leverera (POLITIK ÄR FÖREMÅL, **w, p**) vinst (POLITIK ÄR SPEL, **n, sp**) till sina ägare. Att allmännyttan själva ska kunna finansiera egna, nya byggnadsprojekt har därmed försvårats.

Bostadsbyggandet har i årtionden skett på byggherrarnas villkor och vi ser effekterna av det. Sedan 90-talets början har det i snitt bara byggts 24 000 nya lägenheter per år. Det skapar trångboddhet, segregation, hemlöshet, osålda lyxlägenheter och ett groteskt (POLITIK ÄR TEATER, **w, sp**) skuldberg.

Nu lovar Malmö att inom ramarna (POLITIK ÄR KONST, **n, sp**) för The shift utbyta erfarenheter och metoder för att fler ska kunna få en egen bostad. Nya lösningar för att knäcka (POLITIK ÄR KAMP, **s, d**) hemlösheten kommer.

Regeringen bör noga studera vad man gör i Malmö. Men framför allt behöver Sverige en politik som gör att det finns bostäder till rimliga priser att hyra och att folk har råd att betala för dem.

Conceptual metaphors in political newspaper articles in Aftonbladet

Summary

The aim of this thesis is to research which conceptual metaphors will appear in political newspaper articles in Aftonbladet. To understand conceptual metaphors, I begin with Aristotle's theory of metaphor which greatly influenced philosophy, rhetoric, and literature. After Aristotle I mention Ivor Armstrong Richards who was among the first ones to define the cognitive side of metaphor. George Lakoff and Mark Johnson define conceptual metaphor within cognitive linguistics. For newspaper articles with political content, political discourse is important, which I briefly define through its authors and target groups. After that, I describe two methods for metaphor analysis - MIP (Metaphor Identification Procedure) and MPI (Metaphor Power Index). MIP is a method developed by a group of linguists called Pragglejaz, and their goal was to develop a method by which we can recognize whether lexical units in a text or speech are metaphorical or not. Christ'l de Landtsheer described in detail another method, the MPI method, which makes it possible to quantify the emotional power of a speech or text in political discourse. Finally, I present my research that included political newspaper articles published between March 25 and March 31, 2019. I apply the MIP and MPI method and I briefly mention the problems that arose while using them. At the end of the thesis I present the results of my research.

Konceptualne metafore u političkim novinskim člancima u Aftonbladetu

Sažetak

Cilj ovog diplomskog rada je istražiti koje će se konceptualne metafore pojaviti u političkim novinskim člancima u Aftonbladetu. Kako bi smo razumjeli konceptualne metafore započinjem s Aristotelovom teorijom o metafori koja je uvelike utjecala na filozofiju, retoriku i književnost. Nakon Aristotela spominjem Ivora Armstronga Richardsa koji je među prvima definirao kognitivnu stranu metafore. George Lakoff i Mark Johnson definiraju konceptualnu metaforu unutar kognitivne lingvistike. Za novinske članke s političkim sadržajem bitan je politički diskurs kojeg ukratko definiram kroz njegove autore i ciljne skupine. Nakon toga u radu opisujem dvije metode za analizu metafora – MIP (Metaphor Identification Procedure) i MPI (Metaphor Power Index). MIP je metoda koju je razvila grupa lingvista pod nazivom Pragglejaz, a cilj im je bio razviti metodu pomoću koje možemo prepoznati jesu li leksičke jedinice u nekom tekstu ili govoru metaforičke ili ne. Christ'l de Landtsheer je detaljno opisala drugu metodu, odnosno MPI metodu koja omogućuje kvantificiranje emocionalne snage nekog govora ili teksta u političkom diskursu. Na kraju predstavljam istraživanje na

vlastitom korpusu u koji su ušli politički novinski članci koji su objavljeni u razdoblju između 25.3. i 31.3.2019.godine. Na svoj korpus primjenjujem MIP i MPI metodu te ukratko spominjem probleme koji su se pojavili prilikom korištenja istih. Na kraju rada predstavljam rezultate svog istraživanja.